Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...нэй 1921 оной ...н 21-һээ гарана. | № 135 (18458) | 1990 оной июниин 13, среда | Сэн 3 мүн.

КПСС-эй ЦК-да ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

Союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудай, КПСС-эй крайкомууд болон обкомуудай нэгэдэхи секретарьнарай зүблөөн июниин 11-дэ КПСС-эй ЦК-да болобо. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачёв тэрэниие нээгээ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. И. Рыжков «Гуримшуулагдадаг сүлөөтэ дэлгүүрэй экономикодо орологдо хабаатай зарим асуудалнууд тухай» элидхэл хэбэ.

КПСС-эй XXVIII съездэдэ, Россин партийна конференцидэ бэлэдхэлэй ямараар ябуулагдажа байһан тухай асуудалые зүбшэн хэлсэһэн байгаа. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь В. А. Медведев энэ асуудалаар мэдээсэл хэбэ.

М. С. Горбачёв зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ.

(ТАСС).

РСФСР-эй Арадай депутадуудай нэгэдэхи съезд

...АНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ХҮШЭР ЗАМ

...Арадай депута-...дэхи съездын ию-...үглөөнэй заседа-...түрүүлэгшээр һууһан ...Верховно Сове-...гшын орлогшо ...Президентын Со-...үүн Е. М. Прима-...үүлэн үгэ үгэбэ. ...резидент М. С. Гор-...алгабаряар съезд-...хандаһан хандал-...уншаба. Тэрээн ...хэлэгдэнэ:

...Союзай те-...үгэһэн интервьюе ...барһан» ушар-...Президентын ха-...тухай Россин ...Арадай депута-...дээрэ зарим де-...июниин 9-дэ батал-...һаа һаназнһаа аб-...болоно. Угайдхадаа, ...үгтэһэн ту-...дээрэ энэ асууда-...хэлсэхэ үедэ мэ-...

...хэрэгые хэ-...рилготойгоор эм-...мүрдэн шэнжэл-...ССР-эй Арадай де-...съездые гүйнаб. ...иимэ хара-...үүдые үүдхэһэн хү-...дунда хүлисэл ...гэжэ мүн лэ най-...

...хэдэхэн үгэ ...һөө нэмэхыемни ...үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Бидэ айхабтар хүндэ хүшэр үе сагта ажаһуунабди. Бултадаа энээниие һайн ойлгонобди. Тохёолдожо байһан байдалые эбтэй зэтэй болгохын тула оронОй политическэ хүтэлбэри бүхы юумэ хэхые хараална. РСФСР-эй Арадай депутадуудай съездын гү, али Советскэ Союзай гол хүсэн, нюрган болохо республикын удха шанарые доро дарахые хэншье һананагүй. Энээнтэй дашарамдуулан, гэрээндэ ямаршье хабаагүй юумэндэ СССР-эй Президентын үмэнэһөө али бүхы юумэ хэлэхэ, хэхэ гээшэ политическэ һохорлиг ябадал гү, али манай общественные нэгэдүүлхэ гэһэн хүсэнүүдэй эб ээ таһалха, РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ болон Совет гүрэнэй толгойлогшын хоорондо «яһа» хаяха гэһэн удхатай байна. Тиимэһээ съездэ Михаил Сергеевич Горбачёвой хандаһан хандалга хадаа айхабтар ехэ харюусалгатай уряа болоно.

Удаань депутадууд олониитэдэ мэдээсэлнүүдые тараадаг хэрэгсэлнүүдтэй холбоо тогтоохын, съездын хүдэлмэриие тэдэнэй хөөрүулалгын хойноһоо хиналта тогтоохын тула съездын эмхидхэһэн комиссиин бүридэлые депутадууд баталба.

Нюусаар дуугаа үгэхын тула тэдэниие бюллетеньнүүдтэ оруулха талаар РСФСР-эй Верховно Соведэй сүлөө тушаалнуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай списогүүдые тоололгын комиссиин түрүүлэгшэ **Ю. С. Сидоренко** уншаба.

Россин Федерациин гүрэнэй дулдыданги бэшэ байдал тухай декларациин проектые депутадууд статья статьягаарнь зүбшэн хэлсэжэ захалба. РСФСР-эй шэнэ Конституци зохёон бэлдэхын тула үндэһэ һуурин болохо ёһотой энэ шухала документые съезд үндэһэ һуури болгожо абаа һэн.

Тиигэбэшье заседанинуудай зал соо хэни халуун хөөрэлдөөн болобо. Нэн түрүүн декларациин проектын оршолой текстдэ эдэ бүгэдэ хабаатай байгаа. Түрүүшын вариантда тэрэ республикын гүрэнэй дулдыданги бэшэ байдалые — «шэнэдхэгдэһэн ССР Союзай бүридэлдэ», хоёрдохидонь — шэнэдхэгдэһэн дулдыданги бэшэ байдалтай республикануудай (гүрэнүүдэй) холбооной бүридэлдэ соносхобо. Бодото дээрээ СССР-тэ РСФСР-эй оролгын ямар түхэл дүрсын түлөө съезд тэмсэхэ гээшэб — федеративна гү, али конфедеративна гү? Декларациин проектын үндэһэн шухала пунктын — эхин зүйлые баталан абалга энэ документын бусад статьянуудые баталан абаха арга олгохо байна. Эгээл тиимэһээ энэ асуудалаар үгэ хэлэһэн 34 парламентаринарай һанал бодол хубааршаһан байгаа.

Декларациин проектые захаха талаар комиссиин түрүүлэгшэ, Пермиин университедэй декан **О. И. Тиуновай** комиссиин хүдэлмэри тухай суглараагшадта мэдээсэһэнэй һүүлээр энэ документые статья статьягаарнь дуугаа үгэлгэ эхилбэ.

Съезд олонхиин дуугаар декларациин проектын оршолой түрүүшын вариантые баталан абаба. Тэрэ «бүхы газар дээрэнь Россин Совет Федеративна Социалис Республикын гүрэнэй дулдыданги бэшэ байдалые баяр жабхалантайгаар соносхоно, шэнэдхэгдэһэн ССР Союзай бүридэлдэ демократическа хуули ёһото гүрэниие байгуулхаар шиидэнхэй байһан тухайдаа мэдүүлнэ» гэжэ энээн соо хэлэгдэнэ.

Текст дээрэ хэгдэһэн саашанхи хүдэлмэриин үедэ депутадууд энэ шухала документын бусад статьянуудые баталан абаба. «Тэрэнэй олон үндэһэ яһатанһаа бүридэдэг арад түмэн РСФСР-тэ гүрэнэй засагай дулдыданги бэшэ байдалые хангагша, тэрэнэй эшэ үндэһэн болоно» гэжэ тэрэнэй 3-дахи статья соо хэлэгдэнэ.

Тэрэнэй бүхы газар дээрэ РСФСР-эй Конституци болон республикын хуулинууд гол үүргэ дүүргэхэ ёһотой гэжэ хэлэгдэһэн 5-дахи статьяе баталан абаха тухай урда тээхи шиидхэбэреэ депутадууд баталба.

Депутат **В. Н. Чуркинай** дурадхалаар парламентаринар 7-дохи статьяда заһабаринуудые оруулаа. Эндэ иигэжэ хэлэгдэнэ: «Тэрэнэй хүн зоной референдум дээрэ һанал бодолоо элирхэйлэн мэдүүлээгүй һаань, РСФСР-эй газар дайда хубилгагдаха ёһогүй». Удаадахи статьяе — автономито республикануудай, автономито областьнуудай ба автономито округуудай эрхэ түлөөлэлгэнүүд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэһээ болюулхые съездэдэ хабаадагшад шиидэһэн байгаа. Энэ статьяе тусхан хуули болгожо, зүбшэн хэлсэхэ шухала.

Декларациин проектые депутадууд эдэбхитэйгээр эб зүбшэн хэлсэбэ. Гэбэшье съезд хүдэлмэреэ дүүргэжэ шадабагүй — зарим статьянуудынь июниин 12-ой үглөөнэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхээр хараалагдаа.

Июниин 11-нэй үдэр РСФСР-эй Верховно Соведтэ сүлөө тушаалнуудай һуурида нюусаар дуугаа үгэлгэ үргэлжэлүүлэгдэһэн байгаа. Ушарынь гэхэдэ, үнгэрэгшэ субботодо нюусаар дуугаа үгэлгын дүнгүүдээр республикын Соведтэ 45 кандидат, Национальностьнуудай Соведтэ 5 кандидат шухала дуу абажа шадаагүй һэн.

Тоололгын комиссиин түрүүлэгшэ ендэртэ гараба. 936 депутат нюусаар дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан байгаа гэжэ тэрэ мэдээсээ. Республикын Соведтэ 45 һуурида 34 депутат һунгагдаһан байгаа. Татарай АССР-эй, Волгоградай, Калининскэ, Кемеровскэ, Костромской, Куйбышевскэ, Орловско областьнуудһаа нэгэ-нэгэ, Ленинград болон Москваһаа хоёр-хоёр түлөөлэгшэ һунгагдабагүй. Национальностьнуудай Соведтэ 5 хүнэй һуурида 3 депутат һунгагдаа. Кемеровскэ болон Смоленскэ областьнуудһаа сүлөө һууринууд үлөө. Тоололгын комиссиин элидхэл тушаа дуугаа үгэлгын дүнгүүдые съезд баталба.

Патриархын шэрээдэ һууһантайнь дашарамдуулан, РСФСР-эй Арадай депутадуудай съезд Москвагай болон бүхы Русиин патриарх Алексий II гэгшэдэ хандалга эльгээгээ.

Үдэшын заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууһан **Б. Н. Ельцин** СССР-эй Таряашадай холбооной нэгэдэхи эмхидхэлэй съездэдэ амаршалга эльгээхые дурадхаба. Энэ дурадхалыень съезд дэмжэбэ.

Съезд хүдэлмэреэ июниин 12-то үргэлжэлүүлээ.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй

гурбадахи сесси

ХУУЛИ ЯАЖА ХҮСЭНДӨӨ ОРУУЛАГДАНАБ?

СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси комисси болон комитедүүдтэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһэн байгаа. Арадай депутадуудай Соведүүдэй хүдэлмэриин, хүтэлбэрилгэ болон өөһэдыгөө хүтэлбэрилгые хүгжөөлгын асуудалнуудай талаар СССР-эй Верховно Соведэй комитедэй июниин 11-дэ болоһон заседани дээрэ шэнэ эрхэ байдалда нютагай засагай зургаануудай материальна ба мүнгэн һангай үндэһэ һууриие бэхижүүлхэ тухай асуудалда гол анхаралаа хандуулһан байгаа.

«СССР-тэ нютагай өөһэдөө өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын ба нютагай ажахын юрэнхы үндэһэ һуури тухай» Хуулиие хүсэндэнь оруулха гуримда хабаатай СССР-эй Верховно Соведэй тогтоолой ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай асуудалые хаража үзэбэ. Энэ хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байһые арадай депутадууд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Союзай Госпланай, Юстициин министерствын, Финансын министерствын мэдээсэлые шагнахадаа мэдүүлээ. Гэбэшье тэрэнэй гол статьянууд мүнөө дээрээ үшөөл бэелүүлэгдээгүй байһаар.

Республикануудта нютагай өөһэдөө өөһэдыгөө хүтэлбэрилгые гуримшуулдаг хуулиин актнуудые зохёожо, баталан абаха тухай мэдээсэл мүн лэ шагнагдаа.

Заседани хадаа хуулиие бэелүүлгын хойноһоо саг үргэлжын хиналта тогтоохын тула хүдэлмэриин бүлэгые байгуулха түрүүшын алхам болоно гэжэ тоологдобо.

(ТАСС).

ОРОНОЙ ТАРЯАШАД НЭГЭДЭНЭ

СССР-эй Таряашадай холбооной эмхидхэлэй съезд хүдэлмэреэ июниин 11-дэ Москвада эхилбэ. Таряашадай ашатуһые түлөөлхэ уялгатай бүхэсоюзна ниитын-политическэ шэнэ эмхиие байгуулха гээшэ тэрэнэй зүблэхэ зүйлэй гол асуудал болоно.

М. С. Горбачёв, А. И. Лукьянов, Н. И. Рыжков, Е. К. Лигачев, Ю. Д. Масляков, Е. С. Строев съездын хүдэлмэридэ хабаадана.

Эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ, Колхозуудай союзна соведэй түрүүлэгшэ И. И. Кухарь элдэб янзын экономикын эрхэ байдалда аграрна секторые шэнэдхэхэ, экономическа реформо шууд сэхээр бэелүүлхэ харгы замууд тухай элидхэл хэбэ.

Мүнөө таряашадай, аграрна секторэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй байдал һайжаруулагданагүй. Общество дотор аграрнигуудай аша туһа ёһотой һайнаар хангагданагүй.

Удаань СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Эдеэ хоолой ба худалдажа абалгын талаар Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комиссиин түрүүлэгшэ В. В. Никитин нэмэлтэ элидхэл хээ.

Съезд дээрэ элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

Шахтёрнуудай съезд

ДОНЕЦК. (ТАСС). Ороной нүүрһэнэй уурхайнуудай түлөөлэгшэд шахтёрнуудай бүхэсоюзна нэгэдэхи съездэдэ хабаадахаяа июниин 11-дэ эндэ сугларба.

Делегадууд ороной шахтёрнуудай социальна байдалые, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые, мүн гуримшуулагдадаг сүлөөтэ дэлгүүрэй экономикодо оролгын эрхэ байдалда нүүрһэнэй промышленностьда тохёолдоһон асуудалнуудые хаража үзэхэ байна. Тэрээнһээ гадна, съездэдэ хабаадагшад горнягуудай бэеэ даадаһан профсоюзые байгуулха арга боломжые зүбшэн хэлсэхэ юм. Ерээдүйн профсоюзай Уставай хоёр ондоо проект тэдэнэй анхаралда дурадхагдаа.

Съездын нээгдэхын урда тээ журналистнуудта зорюулагдаһан пресс-конференци үнгэргэгдэбэ. Съезд үнгэргэхэ гэһэн һанал бодолые ороной шахтёрнууд нэгэн адляар угтабагүй гэжэ эмхидхэлэй комитедэй гэшүүд тэмдэглэнэ. Хуралдаа үнгэргэхэ тухай нүүрһэшэдэй профсоюзай XV съездые байгша оной август һарада Москвада үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэриие зарим хүдэлмэришэдэй (буһалгаанай) комитедүүд дэмжэжэ, Донецкын ба Воркутагай буһалгаанай комитедүүдэй үүсхэлые буруу һүргэһэн байгаа. Тусхайлбал, энзнь Макеевскэ хүдэлмэришэнэй (буһалгаанай) комитедтэ хабаатай байна.

Тиигэбэшье ороной нүүрһэ малтажа абадаг гол нютагуудай түлөөлэгшэд дулдыданги бэшэ съезд дээрэ булижа гараба. СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин министерствын, нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай Центральна Соведэй хүдэлмэрилэгшэд, СССР-эй арадай депутадууд, союзна республикануудай нютагай Соведүүдэй түлөөлэгшэд тэрээндэ мүн лэ хабаадана.

...АЛШАДТАЙ ...УУЛЗАЛГА

...Политическэ гэгээ-...соо КПСС-эй ...съездын делегадууд ...хотын ажалшадтай ...уулзалгада деле-...ядай АССР-эй Ми-...Соведэй Түрүү-...Саганов, КПСС-эй ...эмхидхэлэй-партийна ...нуудай хүдэлмэриин ...гша В. Р. Булдаев, ...районой «Комму-...хозой түрүүлэгшэ ...бикжапова, ВСЖД-...рын элшэ хүсөөр ...Мысовая дистанциин ...Н. А. Чебатков, Бэ-...совхозой директор ...уваев, Улаан-Үдын ...үйлэдбэриин нэгэ-...рь В. В. Белоусов ...бэдаа.

...Россин партийна ...КПСС-эй XXVIII ...хүдэлмэридэ тусхай ...хабаадахаяа манай ...прибор бүтээл-...үйлэдбэриин нэгэдэлэй ...ик В. А. Коденев, ...районой Загаһатын ...тракторно-таряан ...бригадын бригадир ...ееев ошохонь. Энэ ...В. А. Коденев ха-...

...уулзалгые партиин об-...хоёрдохи секретарь ...башеев нээжэ, пар-...дын делегадуудта за-...үгэхыень, асуу-...һурахыень, дурад-...оруулхыень сугла-...уриба.

...республикын Ми-...Соведэй Түрүү-...Б. Сагановта үгэ үг-...уулзалга бэлэдхэхэ ...асуудалнуудта тэ-...саа. Тиихэдээ иимэ ...нуудай ехэ удха ша-...нуудэй һанал бодол ...дэ делегадуудта ...туһатай байһыень ...Юуб гэхэдэ, манай ...республикынгаа ...нуудай, партийнабэ-...һанал бүридүүлэн ...тэрэнэй зүгһөө хан-...болоно ха юм.

...мүнөө үеын ...олон асуудалнууд ...үгтөө. Жэшээлхэдэ, ...продуктнуудта та-...болгоһон тухай, рес-...саашанхи социально-...ическа хүгжэлтэ тухай, ...ямар Платформо ...тухай гэхэ мэтэ. ...Саганов харюу үгэхэ-...үедэ эдеэ хоо-...нуудэй тон бага дээ-...бүхэндэ юумэнэй ...тула талоной бии бо-...илбэрилаа. Тоһон ехэ ...үгтэнэ. Энэ хадаа му-...үшын үедэ хараалаг-...оймэн. Юуб гэхэдэ, ...хүн зоной хэды ...хэрэглэхэ байһаниинь мэдэгдэнэгүй. Түрүүшын һарын, кварталай туршада элирүүлээд, саашадаа нөөсын бии байбал, нэмээгдэхэ. Талха тараанай зүйлнүүдые һүүлэй үедэ хүн зоной ехээр абаһаниинь мэдээжэ. Гэбэшье саашадаа республикын зон иимэ зүйлөөр дуталдахагүй. Гансал тэдэниие үлүү ехээр абажа, хадагалһанай хэрэггүй гээд мэдүүлээ.

Мүнөө үедэ республикын байдал һайжаруулха талаар хэмжээнүүд хараалагдаад бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Нэн түрүүн манай республика өөрыгөө өөрөө хангаха ёһотой. Иимэ арга боломжо бии. Республикын нэгэ хүндэ абажа харахада бидэндэ таряаланшье, бэлшээришье, сабшаланшье бии. Өөһэдөө өөһэдыгөө тэжээжэ шадаха арга боломжо бии гээд тэрэ тэмдэглээ.

Россин Компарти байгуулха тухай асуудалда харюусахадаа иимэ партиин бии болобол, бүхы союзна республиканууд өөрын партитай болохо. Тиигээд энэмнай булта ямар харилсаатай байха юм гэһэн асуудал табяа. Россин Компарти КПСС-эй бүридэлдэл байха ёһотой. Мүн бусадшье асуудалнуудта тэрэ харюусаа.

Хүдөө ажахын түлөөлэгшэд Л. Д. Цыбикжапова, А. К. Разуваев гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, хүдөө зоной партиин XXVIII съездын шиидхэбэринүүдһээ ехэ юумэ хүлеэжэ байхые тэмдэглээ. Тиихэдээ манай ороной социально-экономическа хүгжэлтэ партиин гол зорилго байха ёһотой. Мүнөө үедэ ажахы эрхилэлгын шэнэ онол арганууд муугаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, эдэ хадаа хүдөөгэй зонтой хэлсээгүй, тэдээнһээ асуугаагүй байна. Арендэ хүдөөдэ гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Хүн хүдэлхэ дурагүй, хамтаараа хүдэлжэ һуранхай. Тиигээдшье техникэ, хэрэгсэлнүүдшье байхагүй. Улаан гараараа бүхэли жэл соо амаралтагүй үдэр, һүнигүй хүдэлхэ дуратай зон үгы. «Парти мүнөө тэниие захиран хүтэлбэрилһэн зандаа гээшэ гү?» гэһэн асуудалда харюусахадаа Л. Д. Цыбикжапова энээниие буруушаагаа. Мүнөө тэдэнэр хэзээ тарихаяа, юу тарихаяа өөһэдөө мэдэдэг болоо.

Н. А. Чебатков асуудалнуудта харюусахадаа парти доторойой байдал һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулаа. Тэдээндэ бэеэ даанхай байдал олгохо гээшэ тон зүб гээд тэмдэглээ. КПСС-эй ЦК-гай секретариие түрүүлэгшэ болгохо, тэрэнэй орлогшонорые һунгаха гэһэн дурадхал буруушаагаа. Генеральна секретариие тэрэ зандань үлөөхын түлөө дуугаа үгэхэ байһанаа хэлээ.

В. Р. Булдаевта олон асуудалнууд үгтөө. Тэдээнэй дунда Улаан-Үдэ городой горком болон райкомуудые үгы хэхэ, обкомой аппарат үсөөрүүлхэ, партиһаа хүнүүдэй юундэ гараһые шэнжэлхэ тухай асуудалнууд бии. Эдэ бүхы асуудалнууд мүнөө партиин обкомдо харагдажа байнхай. Гэбэшье КПСС-эй XXVIII съездын шиидхэбэринүүдые хараада абаха шухала гээд тэрэ тэмдэглээ. Мүнөө үедэ Улаан-Үдын горкомые үгы хэхэ тухай хэлсэгдэнхэй. Обкомой аппарат ехэ үсөөн болгогдохо, һалбариин таһагууд үгы хэгдэхээр хараалагдана. Энэ жэлэй үнгэрһэн табан һара соо 617 хүн партиһаа гаргагдаа. Тэдэнэй 350-ниинь өөрынгөө дураар. Эдэ хүнүүдэй юундэ партиһаа гараһаниинь шэнжэлэгдэнэ.

Эндэ ерэһэн бүхы делегадуудта Россин Компарти тухай, хэблэлдэ гараһан гурбан Платформо тухай һанамжаяа хэлэхыень дурадхагдаһан байгаа. Тэдэнэр булта хэлээ. Тиихэдээ Россин Компарти КПСС-эй бүридэлдэ байха ёһотой гээд мэдүүлээ. Булта тэдэнэр КПСС-эй нэгэдэлэй түлөө, тэрэниие бэхижүүлхын түлөө оролдохо байһанаа нэгэн дуугаар тэмдэглэбэ. Энэ уулзалгаһаа тобшолол хэхэдэ, манай делегадууд өөһэдын нэгэн программатай, асуудал бүхэнөөр һанамжатай, съезд дээрэ тэдэнээ табихаар бэлэн. Энэ уулзалгын түгэсхэлдэ В. Б. Саганов үгэ хэлэхэдээ, манай делегациин зүгһөө съезд дээрэ үгэ хэлэхээр Л. В. Потапов хараалагдаанхай гэбэ. Юрэдөөл, манай делегадууд миин һууххаар бэшэ, харин съезд дээрэ бодотоор хүдэлхөөр, тэрэнэй абаха шиидхэбэринүүдтэ нүлөөлхөөр ошохонь гэжэ ойлгохоор байба.

М. САНДАНОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй XXVIII съездын делегадууд уулзалгын үедэ

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Үдэр бүхэнөө—үндэр ургасада

ҺҮҮЛШЫН ГЕКТАРНУУД

Совхозой түб һууринай баруун-урдуур нэмжыһэн хэхалагдаһан полиин захада хүрэжэ ерэхэдэ, шиигтэй хүрьһэнэй өөрсэ үнэр элеэр анхилна. Хартаабхашадай арендна звеное хүтэлбэрилэгшэ Виталий Петрович Мухоедов үрэһэнэй хартаабха хүлеэжэ һууха үедөө:

— Ажахыдамнай хадагалагдаһан өөрын үрэһэн байхагүй. Бидэ айл зонһоо худалдажа абаһан үрэһэнэй хартаабхаар тарилга хэнэбди. Үмсэһөө худалдажа абтаһан хартаабха томонууд ааб даа. Хоёр-гурбан хуби болгожо хэршээгүйдэ аргагүй, гарзатахаар. Баргажанһаа асарагдаһан хартаабха түрүүлэн совхозой гараж соо суглуулагдажа хэршэгдээд поли дээрэ асарагдана,—гэжэ хэлэһээр байтарнь, тэргээрээ дүүрэтэр хартаабха ашаһан хүнгэн трактор зүүн харгыгаар хүрэжэ ерэбэ.

Кузов соохи үрэһэнэйнгөө хартаабха сеялкын бункер соо буулгаһаар ... дахяад склад тээшээ ярашоо һэн.

Эндэ хартаабхын 100 гектар плантаци нэмжынэ. Газарынь ханаабаар уһалагдадаг, үбэлдөө дүтэ шадархи фермын наг шэбхээр үтэгжүүлэгдэдэг байба. Юрэдөө, хараха янзада ямаршье жэлдэ хартаабха һайнаар гарахаар.

Дурсагдагша звеногойхид хартаабха һуулгаха хоёр сеялкатай. Нэгэниинь эбдэрэнхэй, запас частиин хомор дээрэһээ хүдэлгэгдэнэгүй. Мүнөө хартаабхашад нэгэ сеялкээрээ хартаабха һуулгана.

—Нэгэ агрегат үдэртэ 10 гектарта тарилга хэхэ нормотой юм. Мүнөө 100 гектарай 60 гектартань хартаабха һуулгаад байнабди. Үшөө гурба-дүрбэн үдэрһөө тарилгаяа дүүргэхэмнай. Заримдаа үрэһэнэй хартаабха дуталдажа, ажалыемнай һаатуулаа. Мүнөө жэлдэ тарилгамнай унжагайраагүй. Үрэһэндэ хэрэглэхээр хартаабха айл зондо бии байгаа,—гэжэ Виталий Петрович хөөрэнэ.

Арендаторнууд Баргажанай райпищекомбинадһаа 140 центнер, айл зонһоо 200 центнер үрэһэнэй хартаабха худалдажа абахадаа, килограммай 36 мүнгэ түлөө юм. Айл зонһоо суглуулагдаһан хартаабха шараараа булюу, голодоһогүйшье һаа, тэрэл хэбээрнь тарихын аргагүй томонууд байгаа. Теэд яахаб. Бүхы гаргашаяа өөһэдтөө даажа абаһан арендаторнууд тарилгын нормо хазагайруулжа, үлүү гарзатахагүйн тула бүхы ажалаа һайнаар эмхидхэхые оролдоо. Тусхайлбал, томо хартаабхануудаа түүбэрилэн шэлэжэ, хэдэн хуби болгон хэршэбэшье, гектарай 30—40 центнер үрэһэнэй хартаабха хэрэглэнэ.

— Үрэһэнэй хартаабха үнэтэй даа. Хэрбээ намартаа гектарай 150—200 центнер ургаса малтажа абаа һаа, бүхы гаргашаяа харюулхабди. Нэдондо сагай уларил энээнһээ һайн байгаагүй. Манай звеногойхид 60 мянган түхэригэй сэбэр олзотой гараа һэн. Бүхы юумэн ургасаһаа ааб даа. Хэрбээ баян ургаса абаа һаамнай, 30 мүнгэнэй үрэһэн ехэшье үнэ сэнтэй бэшэ даа. Ажахыдамнай арбаад жэл соо хартаабха хадагалха хранилищи баригдана. Мүнөө орхигдошонхой. Энэ барилгаяа һэргээжэ, хранилищияа түргэн ашаглаа һаа, гансашье үрэһэнэй өөрын хартаабхатай болохо бэшэ, мүн намартаа гүрэндэ тушаагаад үлэһэн продукцияа хабар болотор эндээ хадагалаад, хүн зондо худалдахадаа, нилээд бариишатаха һэмди. Хартаабха хадагалха хранилищи бариха мүнгэ зөөри манда байхагүй. Тиимэһээ ажахымнай энээн тухай бодомжолхо ёһотой,—гэжэ звеное хүтэлбэрилэгшэ, арендатор Виталий Мухоедов дэлгэрэнгыгээр хэлээ һэн.

Арендаторнуудай звенодо арбан хүн ажаллана. Тэдэнэртэ газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ элдэб түхэлэй машинатай ДТ—75 маркын гурбан, «Беларусь» түхэлэй хүнгэн табан трактор даалгагданхай юм. Арендаторнууд зуун гектарай хартаабхаһаа гадна 75 гектарта турнепс, 123 гектарта ороохото ургамалнуудай холисо, 118 гектарта горох таринхай. Мүн 100 гектар сэбэр паартай. Тэрэшэлэн 163 гектарай уһалагдадаг сабшалан даажа абанхай байна. Эдэ бүхы тарилгын газарһаа тогтууритай баян ургаса хуряаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Бүхы тарилгаяа һайнаар харууһалжа, ургасыень саг болзортонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха хэрэгтэй бшуу.

Арендаторнууд тарилга хэхын хажуугаар хабартаа сабшалангаа уһалһан, үтэгжүүлһэн, хүбхэнтэһэн участогуудыень борнойлһон байха юм. Мүнөөшье 163 гектарта хабтайһан сабшалангаа хоёрдохёо үндалуулжа байнхай.

— Байгша ондо гектарай 200 центнер турнепс, 80 центнер ороохото ургамалай холисын ногоон эшэ набша, 100—120 центнерһээ бага бэшэ хартаабха малтажа бэлэдхэхэ түсэбтэйбди. Энэ жэлдэ хартаабхынгаа ургасые гектарай 150—200 центнертэ хүргэхэ хүсэлэн бии, —гээд, звеное хүтэлбэрилэгшэ Виталий Петрович Мухоедов хэлээ һэн.

Эдэ үдэрнүүдтэ газаа үдэрын зунайхидал дулааншье һаа, һүниндөө хүйтэн хононо. Тиимэһээ таримал ургамалнуудай гараса нилээд унжагайржа байна. Дүршэлтэй бэрхэ механизаторнууд —арендаторнууд байгша ондо баян ургаса хуряажа, түрэл Коммунис партингаа XXVIII съездые шэнэ амжалтатайгаар угтахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллана.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.
Баргажанай районой Шитханай совхоз.

ЯҺАЛА ЖЭГДЭЭР ГАРАА

Байгша ондо бэрхэтэйшэг уларилтай хабар байгаа. Манай тракторно-таряан ажалай бригадынхид эмхитэйгээр хүдэлжэ, эртынгээ ороохото тарилгые хүдэлмэриин 8 үдэр соо дүүргээ һэн. Бүхыдөө 490 гектарта шэниисэ, обёос, малай тэжээл болохо холимол таряан таригдаа. Саада тээнь үлэһэн үшөө 300 шахуу гектар оройн ургамалнууд мүнөө таригдажа байна.

Бригададамнай 10 хүн хүдэлдэг юм. Нэгэ-нэгэ К-700 болон Т-150 түхэлэй, мүн МТЗ түхэлэй үшөө зургаан трактортай, тэдээндээ шагтагалха элдэб янзын техникэ, түхеэрэлгэнүүдтэйбди. Механизаторнуудһай гол түлэб 12-һоо 20 хүрэтэр жэлдэ таряан ажалда хүдэлжэ байһан дүршэл шадабаритай хүнүүд. Жэшээнь, трактористнар А. П. Сукнев, Н. А. Ефремов, Н. А. Волосатов, Н. П. Колосков гэгшэд газар элдүүрилхэ, үрэһэ тариха хүдэлмэридэ одоол дээрэ ахагүй, эгээл шадамар механизаторнуудһай юм. Тэдэнэр бусад нүхэдөө дахуулжа ябадаг ... һэн.

П. ФЕДЮКОВ,
Кабанскын районой «Тресковский» совхозой бригадир.

ШАГНАЛ

Арадай уран зохёолой творческэ хүгжөөхэ талаар габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар «**Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ**» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо:

Кайдаш Людмила Николаевнада—Зэдын районой Енхорой соёлой-спортивна комплексын директор,

Хубриков Михаил Бадмаевичта—Захааминай районой «Ургы» гэжэ дуу, хатарай хүүгэдэй арадай ансамблиин уран һайханай талаар хүтэлбэрилэгшэ,

Шахова Валентина Ивановнада—Буряадай хүдөө ажахын институдэй студентнүүдэй «Алтан булаг» гэжэ дуу, хатарай арадай ансамблиин балетмейстер.

* * *

Арадай һуралсалай талаар габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар «**Буряадай АССР-эй һургуулинуудай габьяата багша**» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо гэбэл:

Белоусова Валентина Андреевнада — Улаан-Үдэ городой техническэ мэргэжэлэй 13-дахи училищиин багша,

Кожарский Юрий Аркадьевичта — Улаан-Үдэ городой техническэ мэргэжэлэй 4-дэхи училищиин директор,

Умняшкина Людмила Павловнада — Улаан-Үдэ городой техническэ мэргэжэлэй 1-дэхи училищиин багша.

* * *

Колхозно үйлэдбэридэ олон жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Зэдын районой «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ Евгений Мансахаевич **Михахановые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

Партиин ажабайдал: тобшо мэдээсэл

ПРОЕКТНҮҮД ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭБЭ

Һаяхан партиин Түнхэнэй райкомой VIII пленум боложо үнгэрбэ. Тус пленум дээрэ партиин ЦК-гай Платформын, КПСС-эй Уставай проектнүүд зүбшэгдэбэ. Энэ асуудалаар элидхэл партиин райкомой нэгэдэхи секретарь В. Ж. Сыренов хээ.

Тэрэ элидхэл соогоо арад зоной ажаһуудалые яажа һайжаруулха, районой социально-экономическа хүгжэлтые түргэдхэхэ талаар районно партийна организациин ябуулжа байһан хүдэлмэри тухай тоггоо. Тиихэдээ КПСС-эй ЦК-гай бэшэгтэй, КПСС-эй демократическа, марксистска платформонуудай гол удхатай суглараашадые танилсуулба.

Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар олон хүнүүд һанамжаяа хэлээ. «Маяк» колхозой парткомой секретарь Б. Л. Молосоев үгэ хэлэхэдээ, мүнөө зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан ЦК-гай Платформын проект КПСС-эй Платформын проект гээ хада зүб байгаа. Колхозой коммунистнууд тус платформын, Уставай проектнүүдые дэмжэнэ. Тиигэбэшье эрхэтэн бүхэн партиин гэшүүн байжа болохо гээшые буруушаана. Элдэбын зон бии ха юм даа. Кандидадай стаж байха һотой. Партийна эхин организацида 20 процент партийна түлбэри үлөөхэ шухала гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Саяанай совхозой парткомой секретарь Г.-Ж. Д. Сыренов партиин ЦК-гай Платформын һая хэблэлдэ гараад байхада, шүүмжэлэл тон хурса байгаа гэжэ тэмдэглэбэ. Харин мүнөө тэрэнэй һанамжаар һуладаа. Юундэб гэхэдэ, олон ондоо платформонууд бии болоһон байна. Тиимэһээ КПСС-эй ЦК-гай Платформын проектые зондо гүнзэгыгөөр ойлгуулха уялгатайбди гэбэ.

«Восточные Саяны» колхозой парткомой секретарь Г. Г. Дармаев хэлэхэдээ, партийна эхин организацинуудай үүргэ, харюусалга үргэдхэхэ шухала гээд дурадхаа. Тиихэдэ партиин шэнэ Уставай проект соо хэлэгдэһэн юумые гүйсэд дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлээ.

Туранай совхозой парткомой секретарь Д. С. Шагдуров партийна кадрнуудые шэлэн абаха, хүмүүжүүлхэ, һургаха тухай тоггоо. Мүнөө үедэ эрхимээр хүдэлдэг хүдөө ажахын мэргэжэлтэд олонхи ушарта парткомой секретаряар гү, али райкомдо ажаллана. Жэшээнь, би зоотехник болохын тула табан жэл соо һураа6. Мүнөө парткомой секретарь болонхойб. Иимэнүүд жэшээнүүд тон олон гээд тэмдэглээ.

«Сибиряк» колхозой парткомой секретарь П. Ю. Сороковиков территориальна партком бии болгохо дурадхал оруулаа.

Пленум дээрэ Хэрэнэй дунда һургуулиин багша Н. Д. Петухов, «Саяан» газетын редакциин партийна эхин организациин секретарь Д. Б. Шенхоров, райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Д. Моглоев болон бусад үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Платформын, партиин Уставай проектнүүдые дэмжэхэ гэһэн тогтоол пленум батлан абаба.

В. СЕМЕНОВ,
«Саяан» газетын таһагые даагша.

Үдэр бүхэнөө — үндэр ургасада

ОРОЛДОЖО ХҮДЭЛӨӨ ҺАА...

— Нёдондо манай отделениин механизаторнууд яһала һайнаар ажаллажа, ороохото ургамалнуудай баян ургаса хуряажа абаа юм. Һайнаар элдүүрилэгдэһэн тарялангай гектар бүриһөө 30—33 центнер хүрэтэр ургаса суглуулагдаһан ушарнууд бии. Оролдожо хүдэлөөл һаа, баян ургаса заабол хуряамаар даа. Теэд нёдондо жэлэймнай сагай уларил одоол тогтууригүй байгаа. Элһэлиг хүрьһэтэй тарялан гэн гасуурта дайрагдажа, бага бэшэ хохидолдо оруулаа һэн. Хэдышье оролдожо хүдэлөөшье һаамнай, хура бороогүй байхадань, манай тарялаанһаа ороохото ургамалнуудай үндэр ургаса абахань хэсүүхэн даа,— гэжэ Хориин совхозой Ааланай отделениин тракторно-тараан ажалай бригадые хүтэлбэрилэгшэ Дашидондок Дашибалданов хөөрэнэ.

Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадада хамта дээрээ 20 хүн хүдэлдэг юм. Тэдэнэй олонхинь залуушуул болоно.

Эдэнэртэ дүн хамтадаа 2600 гектар тарялан даалгагданхай. Тэрэнэй 1100 шахуу гектартань ороохото ургамалнууд — шэниисэ, хара тараан, обёос таригдадаг байна. Тэрээнһээ гадуур үшөө 1000 гектарта тэжээлэй ургамалнууд ургуулагдадаг юм. 600-аад гектар паар хахалагдана.

— Ямар техникэтэйбта гээд асууна гүт? «К-700» түхэлэй хоёр трактортайбди. Тэдэнэйнгээ хүсөөр хамаг хүдэлмэриеэ хэдэгбди. Эдэ тракторнууднай хоёр халаанай туршада хүдэлгэгдэнэ,— гээд бригадир Дашидондок Цыробазарович бидэнэй табиһан асуудалда харюусана.

— Тиихэдэ үшөө «Д-75» түхэлэй гэнжэтэй дүрбэн трактортайбди. Механизаторнуудшье дүршэлтэй хүбүүд. Хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхэ юм,— гэжэ ажахын ахамад агроном И. И. Маркисеев бригадирай хөөрөөе үргэлжэлүүлнэ.

— Тарилгымнай бүхы хүдэлмэри гурбан агрегадуудай хүсөөр хэгдэнэ. Харюусалгата энэ ажалые Цыдэнжаб Мункуев, Цырен-Доржо Доржиев, Баир Будаев гэгшэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэжэ байна,— гэжэ бригадир хэлэбэ.

— Механизаторнуудаймнай байшан шэмэглэн гоёогдонхой. Эндэ ажалай һүүлээр амархын урда тээ бэеэ угааха тусхай түхеэрэлгэтэй газар бии юм. Эдеэ хоол бэлдэхэ хүнүүдшье һайнаар хүдэлнэ,— гэжэ тракторист Даши-Цырен Донгитов хөөрэнэ.

Бригадын гэшүүдэй тоодо электро-гагнууршанаар хүдэлдэг Цыдэнжаб Нимаев, хүдөө ажахын оньһон техникын талаар механик Д. Шагдаров гэгшэд оролсоно.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

Репортаж

ЭМХИДХЭЖЭ ШАДААД БАЙХАДА

Хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгые али бүхы аргаар һайжаруулха асуудалай хурсаар табигдажа байхада, гансахан гүрэнэй гар хараад һуухагүй, харин газар нютагайнгаа нөөсэ, арга боломжонуудые һайнаар хэрэглэжэ, һэн түрүүн кооперативна худалдаа наймаа, ниитын дэлгүүр гэхэ мэтые үргэнөөр эмхидхэхэ, багаханшье һаа, өөһэдын бүйлүүлгын предприятинуудые бии болгохо гэшэ мүнөө айхабтар шухала байна.

Эгээл тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин районуудай нэгэдэлнүүдтэ баригдаһан колбаса бүйлүүлдэг цехүүд болон бусадшье багахан предприятинууд яһала ехэ юумэ бүтээнэ.

Энэ талаар жэшээ болгон, Кабанскын райпогой колбаса гаргадаг цехые онсолон тэмдэглэжэ болоно. Оройдоол 12 хүдэлмэришэдтэй энэ цех жэлдээ 200 гаран тонно элдэб янзын колбаса, гахайн дабһалһан сала, шпик, хатааһан мяха гэхэ мэтэ продукт бүйлүүлан гаргажа, районойнгоо хүн зондо худалдадаг. Энэ коллектив мүнөө үдэр бүхэндэ 850 килограмм бэлэн болоһон продукци магазинуудта, эдеэ хоолой ниитын эмхинүүдтэ ябуулна.

— Эмхидхэгдэһээр оройдоол гурбадахи жэлээ хүдэлжэ байнабди. Энэ үе соо 17 янзын продукци бүйлүүлдаг болообди. Жэшээлхэдэ, гансахан шанагдаһан мяханай 3 янзын колбаса, мүн 3—4 янзын хатаагдантаһан (полукопченно) колбаса, сарделька гэхэ мэтые гарганабди. Энэ жэлдэ үшөө хоёр янзын шэнэ продукци — гахайн мяханай үлэгдэлөөр карбонад, мүн украинска шарамал колбаса бүйлүүлжэ эхилээбди,— гэжэ тус цехэй мастер Ю. С. Холявенко хөөрэнэ.

Цех соогуурнь ябажа харахада, ямаршье тиимэ орёо нарин оньһон техникэ харагданогүй. Урдаа фартук үмдэһэн нэгэ эхэнэр бушуу түргэн хүдэлжэ, томо хутагаар гахайн гуянуудай мяха яһанһаань шулана. Мяханиинь саашаа дамжуулагдан, тусхай машинаар хэршэгдэжэ, ехэ тогоон соо халуун уралда шанагдана. Нүгөө хэдэн эхэнэрнүүдынь бэлэн болоһон продукциие шприцнүүдээр нарин гэдэһэнүүд руу шахажа оруулна, уяна. Уданшьегүй бэлэн болоһон колбаса үлгэгдэнхэй, дүүжэн харгыгаар дамжуулагдан хүргэгдэдэг хүйтэн газар руу абаашагдана.

— Манай хүдэлмэришэн бүхэн 2—3 мэргэжэл шудаланхай, ямаршье үедэ бэе бэеэ һэлгээд хүдэлхэ аргатай юм. Светлана Буранова, Татьяна Быкова, Ирина Козина гэгшэд цехэй эмхидхэгдэһэн түрүүшын үдэрһөө эндэ таһалгаряагүй хүдэлжэ байһан эгээл дүршэлтэй мэргэжэлтэднай гээшэ,— гэжэ Ольга Станиславовна хэлэнэ.

— Танай хэлэһэнэй ёһоор, үнгэрһэн жэлдэ цех продукци гаргаха түсэбөө 150 процент дүүргэһэн, мүнөөшье һаа, квартал соо амжалтатай хүдэлжэ ябанат. Тиигэбэшье ажалдатнай баһал бэрхэшээлнүүд ушараа ааб даа,— гэхэдэмни, цехэй мастер иигэжэ хэлэнэ.

— Тоолохо болоо һаа, элдэб бэрхэшээл, шиидхэгдээгүй асуудалнууд яашахаб. Жэшээнь, мяхаяа колбаса болгохо гэхэдэ, малай нарин гэдэһэн гү, али тусхай тиимэ хэрэгсэл ходол дуталдахаяа һанана. Заримдаа бэлэдхэлэй конторһоо сат соогоо мяханшье ороогүй байдаг. Хүн зоной хубиин ажахынуудһаа һанаһан соо мяхан нэгэ жэгдээр ороногүй ха юм. Энэ жэлһээ хойшо эндээ мал үүсэлхэ өөһэдынь цехтэй болоһон, гэдэһэ доторыень, арһа шүрбэһыень хуу үлэгдэлгүйгөөр ашагладаг болохо һанаатайбди.

— Үшөө ямар зүйлэй продукци бүйлүүлхэ аргатайбта?

— Байгша оной һүүл болотор тол цехээ үргэдхэжэ, мяхатай кашын консервэ гаргадаг болохомнай. Мүн загаһа сонтооха, хатааха түхеэрэлгэ эндээ дүтэ тодхообди. Бүйлүүлһан эдеэ хоолой эдэ мэтэ зүйлнүүдые хүн зондо ходо худалдажа байха өөһэдын фирменнэ магазинтай болохо һанаан бии,— гэжэ нүхэр Холявенко харюусана.

— Экономическа үрэ дүнтнай ямар гээшэб? Цехтнай үйлэдбэриингөө гаргашые харюулна гү?

— Нёдондо сэбэр олзо оруулха түсэбөө 114 процент дүүргээ һэмди. Тиигэбэшье ашаг олзымнай мүнгэн хуу райподо, Буркоопсоюзда ороод, манда юуншье үлөөгүй һэн. Хэрбээ предприятияа арендэдэ абаад хүдэлөө һаа гээд хэлсэгшэбди. Теэд эндэ үшөөл шиидхэгдээгүй, манай бүтээжэ шадахаар бэшэ асуудалнууд олон,— гэжэ цехэй мастер хэлэнэ.

Колбасагай цехэй эмхидхэгдэһээр эндэхи бүхы магазинуудтань мяханай зүйлнүүд тиимэ элбэг болошоо гэхын аргагүй. Тиибэ ябашье районой түбэй гастроном соо, мүн Селенгинск, Каменск гэхэ мэтэ томо тосхонуудай магазинуудта кооперативна сэнгээр худалдагдадаг гахайн дабһалһан сала, шпик гэхэ мэтэ таһалдахаяа болинхой. Ниитын эдеэ хоолой столовонуудта колбаса ходол байдаг.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Формовщица Л. И. Сокольникова. 2. Мастер О. С. Холявенко (зүүн гарһаа) лаборант И. И. Козина. 3. Мяха шулагша С. В. Буранова.

Авторай фото.
Кабанскын район.

БЭЕЭ ДААНГИ БАЙДАЛТАЙ БОЛОХЫН ТҮЛӨӨ

Оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй Захаминай филиалай коллектив бэеэ даанги байдалтай болохын түлөө бэлэдхэл ябуулжа байнхай. Байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгөөр эндэхи оёдолшод, эхэгшэд нэгэдэл дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ илажа гарабад.

Дүнгүүдыень тодорхойлон харахада, товарна продукциин талаар түсэб 113,2 процент бэелүүлэгдээ. Түсэбһөө гадуур 134 мянган түхэригэй продукци гаргагдаһан байна. 1 миллион 200 мянган түхэригэй товарна продукци худалдагдаа.

Түрүүшүүлэй тоодо В. П. Степановагай, Д. Ц. Бальжановагай бригаданууд оролсоно. Эдэнэр тус тустаа гүрэнэй түсэб 103,5 ба 103,4 процент дүүргээ.

Баянголой оёдолой цехые тэмдэглээгүйдэ аргагүй. Мастер Н. А. Антиповагай ударидадаг бригада бусадай дунда шалгардаг юм. Оёдолшод Н. И. Азизова, Т. Н. Федосова гэгшэд магтаалда хүртэнэ.

Коллективэй гэшүүд ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадана. Жэшээлбэл, механик Ю. Г. Бурцева арадай депутадуудай районно Соведэй депутат, профкомой түрүүлэгшэ В. А. Шарапова Холтоһон һууринай поссоведэй депутат болоо.

Н. ДОРЖИЕВА.

АПК: ажалай эмхидхэл ба экономико

ФЕРМЕРНҮҮДЭЙ ТҮРҮҮШЫН АЛХАМУУД

Яруунын районой «Дружба» колхоздо нёдондо жэлэй октябрь һара соо түрүүшын фермернүүд бии болоһон тухай манай газетэ уншагшадтаа мэдээсэһэн юм. Ветеринарна врач мэргэжэлтэй Г. М. Дмитриев дархашуулай бригадада ажаллажа байһанаа өөрынгөө һайн дураар арендатор болохо байһанаа колхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэ үнгэрһэн жэлэй хабар мэдүүлһэн байгаа. Григорий Марнуевичай дурадхалынь хапуунаар дэмжэгдээ һэн. Мал ажалда, барилга дээрэ хүдэлжэ, хэдэн мэргэжэлдэ дүршэлтэй болоһон хүндэ арсажа шадаагүй бшуу.

Иигэжэ тэрэ өөрынгөө коллективтэ табан хүниие абаһан байха юм. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, фермерэй һамган, ветврач мэргэжэлтэй Татьяна, нүхэрэйнь түрэһэн аха Вячеслав Гончиков һамгантаяа, ахалагша малшанай хадам эхэ Б. Ц. Жамьянова гэгшэд звеногой гэшүүд болоо бэлэй. Вячеслав механизатор мэргэжэлтэй хүн юм. Фермерэй хадам эхэнь олон жэлэй туршада һаалишанаар ажаллаһан, эндэ һайн дураараа ерэһэн гэжэ тэдэнэртэй уулзахадаа ойлгоо һэмди.

— Эдэнэр фермернүүд болоод хүдэлхэеэ аяар зунһаа хойшо бэлдэһэн байна,— гэжэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ С. Г. Санжиев хөөрэнэ.— Гэр бүлөөрөө ажаллаха дуратайшуулда сабшалан даалгажа үгөө бэлэйбди. Тэдэнэр энэ газар дээрэһээ дүн хамта 700-аад центнер һайн шанартай үбһэ бэлэдхэһэн байна. Тэрээн дээрэ нэмэжэ зелёнко, һолоомо шадаха соогоо суглуулжа абаа һэн. Фермернүүд өөһэдынгөө хүсөөр зунай-намарай һаранууадай туршада үнеэдэй, туғалнуудай байха байра, дал, хорёоень бариһан байха юм. Тиихэдээ эдэнэр хэрэглэгдэнгүй орхигдошоһон малай байрын хуушан модонуудые хэрэглээ бшуу. Октябрь һара соо бригадын гэшүүдтэ 29 эмээ хашараг, 5 гунжадые туғалнуудтайнь худалдаабди. Мүнөө тэдэнэр 40 толгой гунжадые харууһалжа байна.

Колхоз хэлсээнэйнгээ ёһоор өөһэдынгөө талаһаа түрүүшын фермернүүдтэ 40 гектар тарялан, баһал тэды шэнээн гектар нуга сабшалан тапалжа үгөө. Тэрээнһээ гадуур МТЗ-50 түхэлэй моортэй трактор худалдаа. Бригадын гэшүүн Вячеслав Гончиков үбэлэй һаранудай туршада энэ техникээрээ үбһэ тэжээлээ зөөһэн байха юм. Үбэлдөөшье хабартаашье энэ нүхэр тарялан болон нуга сабшалан дээрээ нэг шэбхэ гаргаа. Апрель һара соо худалдажа абаһан минеральна үтэгжүүлгээ нуга сабшалангайнгаа хүрьһэндэнь оруулжа үрдөө. Эдэ үдэрнүүдтэ фермернүүд өөһэдынгөө хүсөөр зеленкоёо тарижа байна.

— Үнгэрһэн жэлэй намар бидэ колхозтоёо тусхай хэлсээ баталхадаа, иимэ уялгануудые абаһан байна гээшэбди.— Бригадын гэшүүд даажа абаһан малаа гарза хоролтогүйгөөр харууһалжа, арендээр абаһан бүхы түхеэрэлгэнүүдээ, техникэ, байра байдалаа, гэрээ зүбөөр ашаглаха, эдэ техникэ, түхеэрэлгэнүүдээ хэрэглэһэнэйнгээ түлөө арендна түлбэри болгон, колхоздоо тогтоогдоһон нормын ёһоор түлбэриинь һөөргэнь бусааха гэһэн хэлсээтэй зомди,— гэжэ бригадир Григорий Марнуевич хөөрэнэ.

Нүхэр Дмитриевэй хүтэлбэрилдэг коллективэй гэшүүд фермернүүд болоһон сагһаа хойшо ямар үрэ дүнгүүдые туйлааб гээд харабал, түрүүшын үедэ хэды хүндэхэншье һаань, яһала урагшаа бата найдамтай алхамуудые хэжэ ябаһандань урмашамаар. Тэдэнэр байгша оной эхинһээ хойшо бүхыдөө 398,1 центнер һү һаагаа гэхэ гү, али тэдэнэйнгээ 353 центнерыень гү... дээ худалдаа. Ф... деб дээрэ үнеэн бүри... да зэргээр 1164 кило... абаад байна.

Бригадын гэшүүд ... хайшан гээд харуу... шэмыень нэмэхэб ... мэдэхэ хүнүүд за... үдэр бүридэ 392 ... һүн һаагдажа, тэр... килограммынь тоһо... то эльгээгдэнэ. Эд... саашадаа яһала һүү... болохо байһан туша... мернүүд манда хэл... Мүнөө эндэхи үү... һөө дунда зэргээр ... грамм шахуу һүн ... байна. Энэмнай кол... абтагша һүнһөө нилээд ... болоно.

Фермернүүдэй ажа... гын мүнөөдэрэй экон... талыень хараад үзэб... рэй абаһан продукци... үнэ сэн нилээд хям... юм. Жэшээлхэдэ, ... һаалиин фермэнүүд... центнер һүнэй өөры... гынь наяад гаран ... болодог һаань, хари... рэй үйлэдбэрилһэн пр... үнэ сэн 37,8 түхэригт... Зүгөөр колхоздо эн... һааһан һүндэнь гүрэн... туһаламжа болгон нэм... бэри түлэгдэдэг. Иг... хын абаһан нэгэ центн... дукцинь 105 түхэриг... оршо оруулна. Харин ... нүүдэй һааһан центн... тоосооной сэнгээр 50 ... тэ болодог юм.

— Гунжад гэжэ то... дэ иимэ дээгүүр сэ... гообди,— гэжэ Сергей ... жапович мэдүүлнэ.

Иигэжэ нүхэр Дми... даадаг бригадын гэшүү... һон һүнэйнгөө центне... һөөнь 13 түхэригэй олз... үдэр бүхэндэ оруул... олзонь тэдэнэрэй ... түлбэридэ ошоно гэшэ... мернүүд байгша оной ... һэн табан һарын дүн... рэн түрэдөө дүн ха... центнер һү тушааһан ... хыдөө 4589 түхэригэй ол... шо оруулаад байна. Түр... үедэ энэнь муу бэшэ ... гэжэ тоологдохо ёһото...

Д. ДОНДО...

АГА, ОНОН нютагуудаар

ХҮЛЕЭГЭЭД БАЙХАДА, ХЭСҮҮ ДАА

Үдын тэн... «Победа» агрофирмын газар дэбисхэр, гол хүнды хадалан болон бэлшээринүүд сагаан саһан хүнжэлөөр хушагданхай байһан үе. Үглөөнэй хүйтэн жабарай һүүлээр тэзаа нэгэ бага урин болоһо, хонид урматай байратайгаар саһа этэрэн бэлшэнэ.

Хонишон, малшан бүхэн эгээл энээхэн сагта дуратай гээшэ ха. Тэрэньшье гайхалгүй. Абаха үбһэн, тэжээл булта хуһамаг хорёо соо оруулагдаа, хото хорёо дулаалагданхай, хони хурьган нилгэданхай. Юрэдөө, бүхы юумэн зохёон түхеэрэгдэнхэй байна бшуу.

«Победын» хонишод энэ талаараа яһала түбхинэһэн байдалтайгаар манай үбэлжэлгын һарануудые үнгэргэжэ байна гэхэдэ, алдуу болохогүй. Теэд айлда орожо, ярилдан хөөрэлдэһөөр байтараа, тиимэшье амгалан байһаниинь ойлгосотой гэшэ ха гэжэ һанахаар болоно. Батоцырен Батожапов наһаараа залуушье гээ һаа, залуу хүн юм. Зүгөөр хониндо ороһоор арба гаран жэл болошобо. Нилээд дүршэлтэй малша бүлэ гээшэ. Хонишодой жэл октябрьһаа ерэхэ жэлэй октябрь хүрэтэр тоологдодог байна. Үнгэрөөшэ жэлэй хугасаа соо Батоцырентэн зуун эхэ хониһоо 100 хурьга тэнжээжэ тушааагаа, нооһо хайшалхашье түсэбөө дүүргээ.

Жэлэй эсэсэй тоосооной дүнгөөр эдэнэр 2 мянга гаран түхэриг нөөсэтэй үлэһэн байна. Энэ мүнгөө баймга абаха юм хаш. Зөөриингөө оройдоол хорёод гаран процентыень абажа, бүхы хэһэн гаргашаяа даагаад, һара бүриин авансые бараниинь бүтүүлээд, үшөө мүнгэ абаха болоод байхадань, Батоцырентэн яһала бэрагшье һайн хүдэлнэ гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Теэд хараад үзэе. Батоцырен Батожаповай, тэрэнэй һамган Хандын улаан гараараа хэһэн олзын 70-аад гаран процентыень дараад абажа байдаг ажахы тэдэнэртэ юу үгэнэ хэб? Агрофирмэ хонишодто ажалай эрхэ нүхэсэл түхеэрэнгүй яахаб. Жэшээнь, Батоцырентэн жэл бүри өөһэдөө үбһэ бэлэдхэдэг юм. Һайн гээшэ, олзодонь нэмэри болохо гэжэ һанахаар. Теэд доншье тиимэ бэшэ байшоо. Ага-Хангилда үбһэшэд бэлэдхэһэн тэжээлээ 1 центнерыень 2 түхэриг тойрон сэнтэйгээр агрофирмэдээ тушаадаг юм. Харин малшадта хоёр дахин үнэтэй болоод ошодог. Үбһэ сабшадаг хонишод тон гайхалтай байдалда ороно бшуу. Өөрынгөө табиһан һүринүүдээ тэдэнэр үбэл болоходо, хоёр дахин үнэтэйгөөр һөөргэнь худалдажа абана.

— Иигээд байхада аяар холоһоо асаруулһан түюгтэйшье үбһэ эдюулнэ, өөрөөшье сабшажа аба адли болоно бшуу. Зарим ушарта оройдоо үбһэ бэлэдхэдэггүй малшад үлүү дээшэ олзотой гарашадаг,— гэжэ Батацырен Батожапов гайхана.

Ешинима Цыреновэйдэ ерэжэ буухадамнай, баһал гайхахаар юумэн олон байба. Газетын хүдэлмэришэд гэжэ мэдэхэдээ, Ешинимын туһалагша Нуралхаа гэгшэ районой «Восход» газетэ гаргажа харуулба. Эндэнь али болохоор «Победа» агрофирмын соёлой хүдэлмэрилэгшэдые магтаһан байба. Тэдэнэр хонишодоор ябадаг, һонин концерт харуулдаг юм хаш даа.

— Иимэ юумэн байхагүй. Би эдэ зоной хэзээшье ябаһыень оройдоошье һанахагүйб. Тэдэнһээ байха автолавкашье хэрэгдадаггүй. Хилээмээ өөһэдөө асардагбди,— гэжэ ахалагша хонишон хэлэнэ.

Эгээл мааннадай урдахана ажахын инженер ябажа, Ешинимые энэ хүдэлжэ байһан трактораа худалдажа аба гэжэ баалаһан байгаа.

Арендатор болоогүй аад, юундэ энэ хуушан трактор абаха болонобиб гэжэ Ешинима баһал гайхалаа барана. Зүбшье гээшэ ха. Үмсынгөө трактораар үбһэ сабшаха, харин тэрэнииень ажахыда абажархиха болоно. Энэ техникээрээ ябахыса ябажа, валова олзо оршоёо хэды дээшэлүүлбэшье, ехэнхи хубиинь ажахы баһал абажархиха байна. Арендэдэ ороо һаа, иимэ таагүй байдалай үгы болохонь эли ха юм даа. Газарнай бага, бэлшээри, тарялан тааруу бэшэ»— гэжэ зариман хэлээд мухардажа тогтошоһон байдалһаа хөбхорхо дурагүйгөө башаалдаг байна. Үнэн дээрээ Ага-Хангилдашье арендэ тон зохисотой байхань эли. Теэд ажахын нэгэ мэргэжэлтэнэй хэлэһэнэй ёһоор, ага-хангилайхид мүнөө дээрээ эдэ бүгэдые үшөөл хүлеэһээр.

Тэжээл үбһөөр дутажа байгаашьегүй һаа, ерээдүйдэ хайшаншье гэжэ хүдэлхэеэ ойлгожо ядан хүлеэжэ байхада ехэл тааруугүй. Сасуулжа жэшээ болгон хэлэхэдэ, иимэ байна. Болод-Хүүтэр гэжэ газарта Зандан Дамбаев үбэлжэжэ байна. Энэ хүнэй гэр бүлэ малай шэнэ байра хүлеэһээр 3 жэл болошоо. Мүнөө хуушаниинь унашаһан, шэнэнь хушалта, хуһамаггүй. Хэзээ барижа дүүргэхыень хүлеэжэ, хурьганай гаража эхилхэдэ юушье хэхээ мэдэхэгүй хонишодой хүсэл зориг ямар байлтайб? Иимэ хангалтагүй байдалай «Победа» агрофирмын хонин ажал дээрэ тохёолдоод байһаниинь ехэл гайхалтай.

Б. ДАБАСАМБУЕВ,
«Толон» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

Совет орон дотор

СОВЕТ ТЕХНИКЭ...

РОССИН ПРОФСОЮЗ: ТҮРҮҮШЫН АЛХАМУУД

Һая мүндэлжэ байбашье, Россин дулдыданги бэшэ профсоюзуудай федераци (ФНПР) өөр тухайгаа мэдүүлжэ эхилээ. Профсоюзай шэнэ түбэй хүтэлбэрилхы орган — ФНПР-эй соведэй президиум нэгэ заседаниия Уфагай оршон тойронхи байгаалида тохёолдоһон хүшэр хүндэ байдалда зорюулаа һэн. Уфада тусхай туһаламжа үзүүлхэ гэһэн Башкирай профсоюзуудай областной соведэй эрилтые ФНПР дэмжээ бэлэй.

— Россин Федерациин хүн зоной эрхэнүүд болон ашата туһые дайрадаг бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ талаар хүдэлхэ хүсэлтэйбди,— гэжэ ФНПР-эй түрүүлэгшэ И. Клочков хэлээ һэн.— Ороной бусад арадуудай дундаһаа Россин арад зоной илган гээгдэлуулһан байдалда байһаниинь гайхалтай. Правительствын зүгһөө абтаһан шиидхэбэринүүд ажалшадта хэр тааража байнаб гэжэ профсоюзай түб сэгнэхэ, мэргэжэлтэдэй элдэб бүлэгүүдэй һанал хүсэлые болон эрилтэнүүдые элирхэйлдэг байха юм.

Манай профсоюзай федерациин нэрэдэ «дулдыданги бэшэ» гэһэн ойлгосо нэмэхэдэ, орон соо дэлгүүрээр гуримшуулагдадаг арга оньһондо, зөөриин олон янзын түхэл маягуудта, олон партиин оршон байха гуримда орожо байһан шэнэ эрхэ байдалда али болохо политическэ эмхинүүдһээ, гүрэнэй, ажахын ба захиргаанай зургаануудһаа дулдыданги бэшэ байхадаал, профсоюзууд өөһэдыгөө хамгаалхы үүргэнүүдые дүүргэжэ шадаха гэжэ онсолон тэмдэглэһэн байнабди,— гэжэ тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. Иимэ байдалдаа бидэ өөһэдынгөө платформые хараалжа, бодото дээрэнь бэелүүлхэ, али нэгэнэйнь шүтэгдэхэ программануудые һайруулха, хуули һанамжалан гаргаха эрхэеэ бэелүүлжэ шадана бшуубди.

Тэрэнэй һанамжын ёһоор, дулдыданги бэшэ томо профсоюзуудтай правительствын бүтэмжэтэй харилсаа холбоо бэелүүлдэг байгаа һаань, алдуу эндүүтэй шиидхэбэринүүд абтахагүй, социальна хүшэр хүндэ байдал саашадаа һүжэрхэгүй бшуу.

Россин профсоюзай шэнэ нэгэдэл иимэ хараа шугам баримталха байна. Профсоюзай шэнэ түб байгуулха гэшэ юундэ хэрэгтэйб гэбэл, 77 миллион хүниие нэгэдүүлдэг 380 мянган гаран профсоюзай эхин организацинууд РСФСР-эй газар дайда дээрэ хүдэлдэг гэшэ.

РСФСР-эй ямаршье профсоюз, республикада хүдэлдэг, өөрынгөө республиканска зургаантай СССР-эй һалбариин профсоюзуудай эмхинүүд, мүн тэрэшэлэн профсоюзуудай регионально соведүүд, уставай ёһоор, федерациин гэшүүд болохо аргатай. Федерациин гол ёһо гуримуудые мэдэрхэ, тэрэнэй финансова ажал ябуулгада хабаадаха, мүн өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые соведтэ эльгээхэ гээшэ федерациин гэшүүн байлгын эрхэ нүхэсэл болоно. Гэшүүн эмхинүүдэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ФНПР-тэ абтаха байна.

Профсоюзай хүдэлөөе эмхидхэлгэдэ шэнээр хандахада, ажалшадай нэгэдэлнүүдэй, гильдинүүдэй, жэшээнь, таксистнуудай, автобусуудай жолоошодой тус федерацида орохо арга боломжонууд үргэнөөр нээгдэнэ. Республикын газар дээрэ хүдэлдэг, Россин тагнуулай албануудай дулдыданги бэшэ профсоюз байгуулһан мүрдэлгын «АЛЕКС» бюрогой хүдэлмэрилэгшэд гэшүүн болгожо абаха гүйлтэтайгаар һаяхан ФНПР-тэ хандаа һэн. Нютагуудай «бүридхэгдэ абтаагүй» нэгэдэлнүүдшье федерацида орохо аргатай.

Ороной профсоюзай ниитэ нэгэн хүдэлөөн ямар байхаб гэһэн асуудалда түгэсхэлдэнь харюусаха зуураа, И. Клочков иигэжэ хэлээ һэн:

— Общественэ бүхы талануудта боложо байһан революционно хубилалтануудай гэршэнэр болонобди. Олонхи республиканууадта федеративна үндэһэ һуури дээрэ профсоюзуудые байгуулха шэглэл эли тодоор үзэгдэнэ. Минии һанахада, иимэ эрхэ байдалда СССР-эй профсоюзуудай конфедераци байгуулха гээшэ эгээл зүйтэй.

Владимир ЕГОРОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй тогтоол

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СУУДЭЙ СУДЬЯНАРЫЕ ҺУНГАХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Совет нигэжэ тогтообо:

Буряадай АССР-эй Верховно сүүдэй бүридэлые удаадахи нүхэдһөө һунгаха:

Буряадай АССР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшын орлогшо-нор:
Виляк Олег Ильич
Егорова Тамара Ильинична
Буряадай АССР-эй Верховно сүүдэй гэшүүд:
Агафонов Иван Сергеевич
Власов Ким Филиппович
Ильенко Людмила Александровна
Китасов Шмидт Александрович
Киселева Людмила Васильевна
Лопатина Александра Константиновна
Мархаев Николай Мархаевич
Осодоев Василий Иванович
Перфильева Ольга Ивановна
Хадаханова Лхамасу Галсановна
Цыренова Галина Ивановна
Верховно сүүдэй арадай заседательнүүд:

БАРГАЖАНАЙ РАЙОН

1. **Балобешкина** Анна Михайловна — Баргажанай-Адагай дунда һургуулиин багша
2. **Батурина** Валерия Болеславовна — «Бурятлестройн» СМУ-гай инженер
3. **Вдовенко** Михаил Иванович—Баргажанай районно электросетьнүүдэй начальник
4. **Вильмов** Валерий Матвеевич — Баргажанай модоной комбинадай жолоошон
5. **Гаськова** Анна Акимовна — Баргажанай Загаһанай комбинадай кадрнуудай таһагые даагша
6. **Галсанов** Даши Баторович — Уланай дунда һургуулиин һуралсалай таһагые даагша
7. **Гурулева** Полина Иннокентьевна — арадай депутадуудай Баргажанай сельскэ соведэй гүйсэдкомой бухгалтер
8. **Доржиев** Бато-Жаргал Шадапович — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо
9. **Задуева** Галина Соёловна — Баргажанай районой санитарна ахамад врачай туһалагша
10. **Угрюмова** Татьяна Михайловна — Баргажанай районой хэлхээ холбооной узелэй начальнигай орлогшо
11. **Узникова** Нина Иннокентьевна — Баргажанай мехлесхозой мастер
12. **Чиркова** Валентина Владимировна — Баргажанай КБО-гой бухгалтер

БАУНТЫН РАЙОН

13. **Андреев** Николай Прокопьевич — Багдаринай геолого-шэнжэлэлгын экспедициин тематическа бүлэгэй начальник
14. **Авдеев** Евгений Агапович — Багдаринай аэропортын пилот
15. **Кускенов** Афанасий Афанасьевич — ДРСУ-гай экономист
16. **Михайлов** Андрей Михайлович — Багдаринай дунда һургуулиин багша
17. **Мажолис** Галина Сергеевна — Багдаринай дунда интернат һургуулиин ород ба эвенк хэлэнүүдэй багша
18. **Нимаева** Елизавета Жамбаловна — районой түбэй больницын фельдшер
19. **Опарина** Людмила Ивановна — райпогой правлениин кадрнуудай талаар түрүүлэгшын орлогшо
20. **Смирнов** Евгений Алексеевич — Ципиканай приискын үйлэдбэриин һуралсалай мастер
21. **Цыбикова** Любовь Дагбаевна — районой библиотекын библиотекарь
22. **Цыренов** Цыден-Дамба Аюрович — коопзверопромхозой директорэй орлогшо

БЭШҮҮРЭЙ РАЙОН

23. **Алексеева** Галина Ивановна — Бэшүүрэй районой социальна хангалгын таһагые даагша
24. **Афанасьева** Елена Еремеевна — арадай депутадуудай Кировскэ сельскэ Соведэй түрүүлэгшын орлогшо
25. **Бальдруева** Екатерина Амуровна — «Рассвет» колхозой ахамад ветеринарна врач.
26. **Болошиков** Александр Борисович — Бэшүүрэй районой ахамад санитарна врач
27. **Гарнышев** Алексей Михайлович — Хёлгын леспромхозой ахалагша мастер
28. **Громова** Анна Григорьевна — «Бичурский хлебороб» газетын редакторай орлогшо
29. **Иванова** Елена Яковлевна — ВЛКСМ-эй райкомой ахалагша бухгалтер
30. **Ленхожиев** Очир Бадмажапович — арадай депутадуудай Хэрэдэй сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ
31. **Перелыгин** Артем Никифорович — «Бичурская» гэжэ хангалгын баазын юрисконсульт
32. **Петров** Виктор Иосифович — Бэшүүрэй районой хэлхээ холбооной узелэй жолоошон
33. **Цыренова** Александра Дашиевна — Бэшүүрэй районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо
34. **Юсупова** Татьяна Ивановна — Бэшүүрэй райпотребсоюзай юрисконсульт

СЭЛЭНГЫН РАЙОН

35. **Будажапов** Владимир Буда-Дармаевич — «Братскэнергостройтранс» трестын автотранспортна баазын жолоошон
36. **Евлаков** Николай Максимович — «Гусиноозерская» шахтын парткомой секретарь
37. **Ефименко** Дмитрий Данилович — «Гусиноозерская» шахтын участогай слесарь
38. **Карцева** Галина Александровна — «Знание» бүлгэмэй харюусалгата секретарь
39. **Касимова** Софья Гариповна — районно Соведэй гүйсэдкомой финансын таһагые даагша
40. **Махашкеев** Валерий Яковлевич — «Агротехника» нэгэдэлэй Тохойн участогай слесарь
41. **Минеев** Сергей Павлович — «Туяана» нэгэдэлэй Гусиноозерско филиалай директор
42. **Нимаев** Николай Цыбикович — «Бурятгражданстрой» трестын РСУ-гай начальник.
43. **Очиров** Батор Делобаевич — Холбоолжоной уурхайн юрисконсульт
44. **Плаксина** Любовь Васильевна — больницын инфекционно отделениин ахалагша медсестра
45. **Полуэктова** Татьяна Константиновна — «Улаан Сэлэнгэ» газетын редакциин корреспондент
46. **Попова** Алла Алексеевна — районно Соведэй гүйсэдкомой социальна хангалгын таһагые даагша
47. **Файт** Антонина Ивановна — гурбадахи ГПТУ-гай үйлэдбэриин һуралсалай мастер
48. **Федоров** Владимир Трофимович — Гусиноозерско ГРЭС-эй цехэй мастер
49. **Цоктоев** Алексей Дерижапович — КПСС-эй горкомой инструктор
50. **Шишмарева** Марина Анатольевна — Сэлэн-Дүүмын поселково Соведэй секретарь
51. **Яковлева** Наталья Владимировна — Южнэ электросетьнүүдэй ахалагша инженер
52. **Янкова** Лариса Георгиевна — «Промстройн» 3-дахи СМУ-гай ОТиЗ-ай начальник
53. **Яньков** Николай Серафимович — Холбоолжоной уурхайн горно мастер
54. **Чепизубов** Николай Николаевич — Гусиноозёрско ГРЭС-эй мастер

ЗЭДЫН РАЙОН

55. **Борисов** Владимир Николаевич — Зэдын мехлесхозой жолоошон
56. **Брыль** Мария Дмитриевна — Гэгээтын дунда һургуулиин һуралсалай таһагые даагша
57. **Григорьева** Анисья Палиловна — пенсионерка
58. **Жапова** Доржима Мункожаповна — «Мир» колхозой ахамад экономист
59. **Ильин** Альфред Леонидович — КПСС-эй Зэдын райкомой таһагые даагшын орлогшо
60. **Лайдапова** Александра Цыбик-Бадмаевна — Үшөөтын сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ
61. **Рабдаев** Гасрон Лубсанович — Борьёогой совхозой ахалагша хонишон
62. **Регнер** Константин Михайлович — ургаса ургуулдаг кооперативай токарь
63. **Самбуев** Юрий Идамжапович — Зэдын райпотребсоюзай автобазын ахамад бухгалтер
64. **Сороченко** Людмила Геннадьевна — проектно-барилгын кооперативай кадрнуудай талаар ахалагша инспектор
65. **Шапхаева** Галина Ефимовна — Петропавловскын тоһоной заводой мастер
66. **Цыбиков** Сергей Санжиевич — XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахамад инженер

ЯРУУНЫН РАЙОН

67. **Агафонов** Анатолий Иванович — «Агропромстрой» нэгэдэлэй Яруунын управлениин хабсаргагшадай бригадир
68. **Буянтуева** Валентина Базаровна — Яруунын районой эрдэм-һуралсалай таһагай мэргэжэлтэн
69. **Жамьянова** Татьяна Очировна — 31-дэхи СПТУ-гай бухгалтер
70. **Пантюков** Николай Иванович — «Бурводстройн» ПМК-гай техник-барилгашан
71. **Паселенова** Лариса Алексеевна — Яруунын райпотребсоюзай оптово баазын юрисконсульт
72. **Подшивалов** Андрей Иванович — Яруунын ажахынууд хоорондын лесхозой жолоошон
73. **Цыренова** Бадма-Ханда Ринчиннимаевна — районой социальна хангалгын таһагые даагша
74. **Чухломин** Сергей Георгиевич — Яруунын лесхозой ойн харуулшан
75. **Перфильева** Валентина Анатольевна — «Агропромтехника» нэгэдэлэй хүүгэдэй садые даагша

ЗАГАРАЙН РАЙОН

76. **Бадмаева** Надежда Дашиевна — Загарайн ДРСУ-гай кадрнуудай таһагай инспектор
77. **Беркутова** Нина Михайловна — Загарайн районой Түбэй больницын медсестра
78. **Бунаева** Валентина Петровна — Шэнэ-Онохойн дунда һургуулиин багша
79. **Доржиев** Галсан Доржиевич — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизатор
80. **Жерлова** Дора Ивановна — Шулуутайн леспромхозой кадрнуудай таһагай инспектор
81. **Кубышкина** Людмила Григорьевна — «Гигант» колхозой бухгалтер
82. **Лапардин** Александр Григорьевич — Онохойн леспромхозой электрик
83. **Лодеев** Олег Николаевич — Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэн
84. **Максарова** Светлана Чимитовна — Первомайска дунда һургуулиин багша
85. **Маурер** Валерий Бурунович — Горхоной леспромхозой хүдэлмэришэн
86. **Новосёлов** Александр Дмитриевич — «Бурводстройн» ПМК-гай жолоошон
87. **Савинкова** Нина Ивановна — Онохойн дунда һургуулиин багша
88. **Степанович** Александр Иванович — Шэнэ-Бэрээнэй гол заводой цехэй технолог
89. **Хлебников** Василий Николаевич — Хандагатайн леспромхозой технорук
90. **Цырендоржиев** Артем Бадмаевич — гражданска обороной районно штабай харуулшан
91. **Яковлев** Константин Демьянович — «Гигант» колхозой парткомой секретарь

ЗАХААМИНАЙ РАЙОН

92. **Аюшеев** Владимир Чимитович — Захааминай мехлесхозой барилгашан
93. **Аюшеева** Дари Гапиловна — Баянголой больницын медсестра
94. **Аюшеева** Дулма Бадмажаповна — Санагын сельпогой түрүүлэгшэ
95. **Беркина** Валентина Николаевна — Зэдын продснабай складай хүдэлмэришэн
96. **Валеев** Темирхан Ахматович — Зэдын комбинадай СМУ-гай прораб
97. **Грыдин** Петр Федорович — Захааминай автотранспортна предприятиин жолоошон
98. **Данзанова** Галина Доржиевна — Холтоһоной дунда һургуулиин багша
99. **Криволапов** Борис Дмитриевич — Зэдын комбинадай управлениин таһагай начальнигай орлогшо
100. **Пьянов** Евгений Николаевич — Захааминай ДРСУ-гай хүдэлмэришэн
101. **Тугаринова** Валентина Даниловна — Захааминай хэлхээ холбооной узелэй экономист
102. **Федотов** Михаил Петрович — пенсионер
103. **Цыренов** Банзаргаша Намжилович — Енгорбойн совхозой зоотехник

ИВАЛГЫН РАЙОН

104. **Будажапова** Евгения Михайловна — Ивалгын дунда һургуулиин эхин классуудай багша
105. **Вихрев** Анатолий Геннадьевич — «Заветы Ильича» совхозой механизатор
106. **Ершова** Ирина Куприяновна — хүн зониие хангадаг үйлэдбэриин управлениин кадрнуудай таһагай начальник
107. **Казакова** Валентина Бузинаевна — Ивалгын кондитерскэ фабрикын вахтёр
108. **Каленых** Ольга Николаевна — Ивалгын районой хэлхээ холбооной узелэй секретарь-машинистка
109. **Коротов** Владимир Васильевич — «Сэлэнгэ» совхозой һаалишан
110. **Пастухов** Геннадий Иванович — Сотниковой шубуунай фабрикын диспетчер
111. **Соколовская** Татьяна Савельевна — «8 марта» колхозой бухгалтер
112. **Табитуева** Роза Аполлоновна — «Байкал» учхозой һаалишан
113. **Хахалова** Елена Петровна — Ивалгын ОПХ-гай ахамад бухгалтер
114. **Цыретаров** Александр Дабаевич — Доодо-Ивалгын найман жэлэй һургуулиин багша
115. **Чердонова** Цырен-Дулма Доржиевна — Оронгын совхозой һаалишан

КАБАНСКЫН РАЙОН

116. **Автокомова** Светлана Карповна — ЦКК-гай ТЭЦ-эй уһа сэбэрлэдэг түхеэрэлгын аппаратчик
117. **Березовская** Лидия Владимировна — Байгалай модоной баазын кочегар
118. **Бурлакова** Наталья Николаевна — Сэлэнгын хилээмэнэй пунктын мастер
119. **Бутуханов** Илья Иванович — Каменскын автотранспортна предприятиин таһагай начальник
120. **Васильева** Валентина Кузьминична — Кабанскын шубуунай фабрикын ахамад агроном
121. **Гинеев** Владимир Игнатьевич — Красный Яр тосхоной дунда һургуулиин багша
122. **Доболин** Юрий Сергеевич — 12-дохи МСП-гэй механик
123. **Истомина** Вера Сергеевна — Селенгинск посёлогой дунда һургуулиин һуралсалай таһагые даагша
124. **Карпова** Любовь Федоровна — Сэлэнгын хилээмэнэй пунктын ахалагша мастер
125. **Кельмэнов** Валерий Павлович — Байгалай электросетьнүүдэй электрослесарь
126. **Колесникова** Любовь Филипповна — Бабушкин хотын больницын физиокабинедэй медсестра
127. **Конева** Тамара Ивановна — Байгалай райпогой правлениин түрүүлэгшын орлогшо
128. **Красноносеньких** Александра Ивановна — Тимлюйн заводой 1-дэхи цехэй крановщик
129. **Левина** Мария Матвеевна — Байгал-Худариин ДК-гой директор
130. **Лапшина** Маргарита Сергеевна — Сэлэнгын городской больницын фельдшер
131. **Леонтович** Маргарита Владимировна — «Селенгаагропромстрой» трестын нормировщик
132. **Мухин** Владимир Васильевич — Тороговско шубуунай фабрикын моришон
133. **Поздняков** Иван Иванович — Тимлюйн заводой техническэ таһагай начальник
134. **Попова** Галина Алексеевна — 22-дохи СПТУ-гай библиотекарь
135. **Стрекаловская** Ольга Петровна — Кабанскын загаһанай заводой таһагай инспектор
136. **Суранова** Валентина Александровна — Клюевскэ леспромхозой таһагай начальник
137. **Сушкеева** Тамара Одоновна — районно больницын ахалагша медсестра
138. **Терентьева** Лидия Дмитриевна — пенсионерка
139. **Темников** Михаил Андреевич — Ойморой совхозой механизатор
140. **Шиховцев** Сергей Сергеевич — Кабанскын районой сэрэгэй комиссариадай хүдэлмэрилэгшэ
141. **Шестакова** Людмила Петровна — Кабанскын ПТУ-гай диспетчер

ХЭЖЭНГЫН РАЙОН

142. **Ахметзянова** Рабига Валеевна — «50 лет Октября» совхозой тракторист
143. **Аюшеева** Сэсэг Цыреновна — Сулхарын участково больницын врач
144. **Бадмацыренова** Дудари Дамбажамсуевна — киносетиин директор
145. **Дампилова** Надмит Дарижаповна — хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг Хэжэнгын районно управлениин хүдэлмэрилэгшэ
146. **Матвеев** Геннадий Анатольевич — «Первомайский» совхозой отделение эрхилэгшэ
147. **Нестеров** Петр Елистратович — «Михайловский» совхозой хонишон
148. **Непомнящих** Дмитрий Васильевич — Хэжэнгын уурхайн техник-механик
149. **Норбоев** Цыдып Мункуевич — Загаһатын совхозой бригадир
150. **Скуратов** Георгий Алексеевич — Хэжэнгын райпогой автобазын начальник
151. **Хабусов** Валерий Ильич — Хэжэнгын мехлесхозой инженер

ХУРАМХААНАЙ РАЙОН

152. **Бородина** Валентина Очировна — Хурамхаанай дунда һургуулиин классһаа гадуур хүдэлмэри эмхидхэгшэ
153. **Викулин** Николай Макарович — МПМК-гай механик
154. **Ербаков** Иннокентий Николаевич — Хурамхаанай совхозой түсэблэлгын таһагай начальник
155. **Кирюхина** Галина Владимировна — Хурамхаанай райпотребсоюзай юрисконсульт
156. **Поздняков** Илья Иванович — Хурамхаанай РСУ-гай начальник
157. **Потхоева** Долгор Ухиновна — районой больницын врач-терапевт
158. **Соломинская** Татьяна Викторовна — «Бурятводмелиорация» нэгэдэлэй ПМК-гай таһагай начальник
159. **Толстихин** Павел Александрович — «Бурятводстройн» ПМК-гай экскаваторай машинист

ХЯАГТЫН РАЙОН

160. **Базарова** Валентина Бабасановна — Хяагтын 2-дохи һургуулиин географиин багша
161. **Батомункуев** Владимир Доржиевич — «Дружба» колхозой отделение эрхилэгшэ
162. **Гекдунов** Александр Борисович — Обручевой нэрэмжэтэ музейн хүдэлмэрилэгшэ
163. **Гречишкин** Анатолий Алексеевич — Хяагтын хэлхээ холбооной узелэй ахалагша электромеханик
164. **Дамбаева** Долгор Ленхобоевна — Хяагтын медицинскэ училищиин багша
165. **Доржиева** Валентина Дармаевна — Хяагтын горторгын директор
166. **Дулмаева** Нина Ивановна — Хяагтын 34-дэхи СПТУ-гай үйлэдбэриин һуралсалай мастер
167. **Елизов** Иван Варламович — Худэриин совхозой тракторист
168. **Жариков** Петр Алексеевич — пенсионер
169. **Игумнов** Рудольф Александрович — Сухын поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ
170. **Карпутин** Леонид Владимирович — Наушки станциин локомотивна депогой машинист
171. **Намсараева** Русина Тарасовна — Хяагтын дунда һургуулиин багша
172. **Нимаев** Баир Цыренович — Хяагтын худалдаа наймаанай предприятиин начальник
173. **Очиртаров** Алексей Цыренжапович — Хяагтын РСУ-гай жолоошон
174. **Перепечин** Владимир Васильевич — шанаржуулгын фабрикын слесарь
175. **Санеев** Николай Владимирович — санитарна ахамад врач
176. **Федоров** Василий Федорович — пенсионер
177. **Цоктоев** Петр Доржиевич — Ехэ-Нугын совхозой жолоошон
178. **Цыдыпова** Надежда Дондоповна — Хяагтын хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг управлениин оёдолшон
179. **Шадонова** Нина Александровна — Хяагтын ээрэлгэ нэхэлгын фабрикын цехэй начальник

МУЙСКЫН РАЙОН

180. **Базарова** Цырен-Дулма Ямпиловна — дунда һургуулиин багша
181. **Брюханов** Алексей Дмитриевич — санэпидстанциин врач
182. **Губенин** Николай Дмитриевич — санэпидстанциин хүдэлмэришэн
183. **Матюшина** Наталья Афанасьевна — ноосэлгын банкын эрхилэгшэ
184. **Скопин** Юрий Георгиевич — Муйскын леспромхозой гаражай механик
185. **Стрельникова** Раиса Алексеевна — 670-дахи СМП-гэй инженер
186. **Чунавлева** Зинаида Ивановна — «Ирокинда» шахтын дирекциин кассир

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ РАЙОН

187. **Базаргармаев** Базарсада Базаргармаевич — «Одон» совхозой директорэй орлогшо
188. **Базаров** Александр Петрович — РЭС-эй ахамад инженер
189. **Калашников** Виктор Алексеевич — Суулгын совхозой отделение эрхилэгшэ
190. **Гармаев** Георгий Ширдармаевич — «Эрдэм» совхозой ахамад инженерэй орлогшо
191. **Лебедев** Алексей Алексеевич — «Путь Ленина» колхозой ахамад агроном
192. **Полянский** Григорий Иванович — Хара-Шэбэрэй сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ
193. **Садаев** Валерий Андреевич — Сутайн дунда һургуулиин багша
194. **Третьяков** Михаил Наумович — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахамад агроном
195. **Торбогоева** Ольга Анатольевна — «Агропромстройн» МПМК-гай инженер
196. **Федотова** Галина Ивановна — «Коммунизм» колхозой шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ
197. **Хомяков** Павел Гурьянович — Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин багша
198. **Эрдынеев** Алексей Будаевич — «Знамя Ленина» колхозой отделение эрхилэгшэ

АХЫН РАЙОН

199. **Еманов** Виктор Васильевич — Орлигой больницын врач
200. **Литвинцов** Александр Иннокентьевич — Саяанай дунда һургуулиин багша
201. **Ошоров** Иннокентий Михайлович — «50 лет Октября» колхозой отделение эрхилэгшэ
202. **Пежемский** Виталий Васильевич — Ахын хэлхээ холбооной районно узелэй жолоошон
203. **Самаева** Мария Жамсаевна — районно финансова таһагай налогой ахалагша шалгагша-инспектор
204. **Сыренова** Светлана Сыреновна — Орлигой түбэй больницын Сорок тосхондохи филиалые даагша

ПРИБАЙКАЛИИН РАЙОН

205. **Айкашев** Семён Иванович — пенсионер
206. **Алферов** Александр Терентьевич — пенсионер
207. **Антонова** Татьяна Александровна — хүн зониие ажаһуудалай талаар хангаха районно үйлэдбэриин управлениин инженер
208. **Бородин** Афанасий Александрович — ургамалнуудые хамгаалха талаар РАПО-гой агроном
209. **Голубева** Полина Александровна — Прибайкалиин хэлхээ холбооной узелай оператор-хинагша
210. **Добрынин** Александр Михайлович — Таловкын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводой электрослесарь
211. **Зекова** Тамара Леонидовна — арадай депутадуудай Прибайкалиин районно Соведэй гүйсэдкомой хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй хэрэгүүдэй талаар комиссиин секретарь
212. **Иванов** Виктор Константинович — 218-дахи ПМС-эй машинист
213. **Колмаков** Алексей Афанасьевич — «Ильинкинский» совхозой парткомой секретарь
214. **Коноваленко** Галина Иннокентьевна — ТэЖБК-гай бетон худхадаг түхеэрэлгын моторист
215. **Петрова** Валентина Екимовна — арадай депутадуудай районно Соведэй эмхидхэлэй-инструкторска таһагые даагша
216. **Раднаева** Валентина Борисовна — «Прибайкалец» колхозой парткомой секретарь
217. **Сабиров** Флер Харисович — «Зырянский» совхозой гаражые даагша
218. **Старцев** Петр Андриянович — «Ильинкинский» совхозой механизатор
219. **Шляхова** Людмила Родионовна — Прибайкалиин ДРСУ-гай инженер
220. **Хамуева** Валентина Николаевна — Прибайкалиин интернат һургуулиин директор.

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ РАЙОН

Северобайкальск хото.

221. **Альтштуль** Александр Рувимович — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын автобазын кадрнуудай ба һуудал байдалай талаар начальнигай орлогшо
222. **Амельченко** Тамара Тиходиновна — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын хүдэлмэришэдые хангаха управлениин ахамад экономист
223. **Афанасьев** Виктор Лазаревич — арадай депутадуудай гүйсэдкомой граждан обороын штабай начальник
224. **Брянский** Александр Владимирович — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын УПК-гай электро-хабсаргагша
225. **Бочаров** Юрий Станиславович — «БАМтоннельстрой» УПТС-эй слесарь-сантехник
226. **Емельянов** Дмитрий Михайлович — «БАМтоннельстрой» УПТС-эй юрисконсульт
227. **Зверькова** Нина Алексеевна — Хойто-Байгалай районно типографиин бригадир-технолог
228. **Кадеров** Борис Владимирович — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын 581-дэхи СМП-гэй хабсаргагша
229. **Либин** Владимир Александрович — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын 607-дохи СМП-гэй модошо дархан.
230. **Малышева** Тамара Павловна — «Гипрожилтехнический дорстрой» институдай инженер
231. **Машанов** Василий Андреевич — «ЛенинградБАМстрой» ПМК-гай участогай начальник
232. **Николаева** Галина Владимировна — «ЛенинградБАМстрой» ПМК-гай 4-дэхи СМУ-гай прораб
233. **Самбурская** Галина Юрьевна — Байгал-Амарай түмэр замай отделениин проектно-сметнэ НОД-1 бүлэгэй инженер
234. **Скоробогатова** Людмила Назаровна — Хойто-Байгалай түмэр замай отделениин ЛБК-гай ахалагша билетнэ кассир
235. **Сурикова** Галина Илларионовна — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын ЖКО-гой хамтын байрын хүмүүжүүлэгшэ
236. **Явдощук** Петр Федорович — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын 137-дохи МК-гай түмэршэ дархан.

Нижнеангарск посёлок

237. **Айкашев** Александр Иванович — районно «Агропромхимия» нэгэдэлэй тракторист
238. **Данилов** Юрий Николаевич — Нижнеангарскын түбэй больницын врач-рентгенолог
239. **Назаров** Николай Васильевич — Северобайкальскын «Бурятавтотранспорт» АТП-гэй ПТО-гой начальник
240. **Сафронов** Андрей Алексеевич — Нижнеангарскын хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай директор
241. **Стайсупов** Алексей Иванович — Улаан-Үдын авиапредприятиин Нижнеангарскын аэропортын начальник
242. **Ткачев** Владимир Яковлевич — арадай депутадуудай Нижнеангарска поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Шэнэ Уоян посёлок

243. **Гуменюк** Василий Иванович — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын 138-дахи МК-гай жолоошон
244. **Косарева** Людмила Васильевна — Госстрахай районно инспекциин страховой агент
245. **Клементьев** Александр Георгиевич — арадай депутадуудай Уоянай поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ
246. **Суворов** Александр Алексеевич — 53-дахи МО-гой механик.

ТАРБАГАТАЙН РАЙОН

247. **Думнова** Ольга Мироновна — Тарбагатайн райпогой түрүүлэгшын кадрнуудай талаар орлогшо
248. **Мальцев** Григорий Устинович — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой профкомой түрүүлэгшэ
249. **Ревцов** Павел Исакович — арадай депутадуудай Барыкинска сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ
250. **Родионова** Анна Иосифовна — «Искра» колхозой һаалишан
251. **Тушако** Александр Егорович — Тарбагатай тосхоной районно КМК-гай инспектор
252. **Чебунин** Павел Филаретович — «Бурятводмелиорация» ПМК-гай участогай мастер
253. **Чебунин** Федор Никифорович — пенсионер
254. **Черниговская** Евдокия Ильинична — Тарбагатай тосхоной ноосэлгын банкые эрхилэгшэ

ТҮНХЭНЭЙ РАЙОН

255. **Андыков** Александр Дымбрылович — арадай депутадуудай Түнхэнэй районно Соведэй гүйсэдкомой ГО-гой начальник
256. **Арданов** Валерий Гармаевич — Түнхэнэй районой «Саяан» газетын радио-эмхидхэгшэ
257. **Арьяева** Дарья Дармаевна — «Скотимпортын» Хэрэнэй конторын кадрнуудай таһагай инспектор
258. **Борбоев** Владимир Константинович — ажаһуудалай талаар хүн зониие хангалгын Түнхэнэй РПУ-гай жолоошон
259. **Бурлакова** Светлана Акимовна — Түнхэнэй РПС-эй профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ
260. **Демин** Петр Степанович — пенсионер
261. **Истаева** Людмила Дымбрыловна — Тоорын дунда һургуулиин багша
262. **Соболев** Леонид Степанович — «Сибиряк» колхозой кадрнуудай таһагай инспектор
263. **Шагдурова** Галина Чойжи-Нимаевна — арадай депутадуудай Хужарай сельскэ Соведэй гүйсэдкомой мэргэжэлтэн
264. **Шаглаев** Дамби Ешеевич — Түнхэнэй типографиин директор.

(Түгэсхэлынь удаадахи номерто гараха).

Һурагшадай зунай амаралта

ХАЛАН АБАНА

Эртын урда сагһаа буряад зон адууһа мал бариха, үнеэ һааха, сагаан эдеэ бүйлүүлхэ байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Айл бүхэн айраг, сэгээ, тоһо, зөөхэй, һү, хүрэнгэтэй байдаг байгаа. Мүнөөшье манай районой худөө нютагуудта ажаһуудаг айлнуудай өөрын һүнэй зүйлнүүдые, мяха үйлэдбэрилнэ. Һүүлэй үедэ районой колхоз, совхозуудай һү һаалиин фермэнүүдэй дээрэ эдиршүүл ажаллаг болоо. Һаалишад, тугалшад, мал адуулагшад тиигэбэшье дуталдажа байһаар. Зарим фермэнүүдэй бүлэг үнеэдэй үбэлэй сагта эзэгүй үлэшэдэг ушар тохёолдодог. Энэ иимэ хүшэр хүндэ ушарһаа районой һургуулинуудай аха классуудай һурагшад фермэнүүд дээрэ һаалишадаар, тугалшадаар хүдэлдэг болоһон хой.

Зунай ажалай, табадахи четвертиин үедэ Түнхэнэй районой ажахынуудай һаалишадай болон мал адуулагшадай үхибүүд эжы, абанартаа туһалжа хүргэжэ, хэрэын зуһалангуудта гарахань. Аха классуудай мүн бэшэшье һурагшад мал ажалда хабаадалсаха. «Маяк» колхозой Далахайн һү һаалиин фермэ дээрэ Далахайн дунда һургуулиин 11-дэхи классай ороһон һурагшад Оксана Ангрускаева, Нина Шенхорова болон Дарима Игнашкеева гэгшэд майн 23-һаа бүлэг үнеэдые даажа абаад байнхай. Тэдэнэй бүлэгэй 25 үнеэдэй 14-ниинь һаагдана, һурагшад үдэр бүхэндэ 90-ээд килограмм һү һаанад. Зуһалангай һайн бэлшээридэ гарахадаа, һурагшад ехэ һү һаахаар хараална. Һурагшад хүдэлжэ эхилһээр гурбан тугал абанхай.

Тус фермэ дээрэ Татьяна Доржиевна Бильдакова ажалладаг юм. Тэрэнэй Инна, Ирина басагад нёдондо зунһаа эхилжэ, бүлэг үнеэдые даажа абаад, зундаа һаалиин дүн болодог юм. Мүнөө жэлдэшье найман классай Ирина, долоодохи классай Нина 16 үнеэдтэй бүлэг абаад, ажалаа эхилээ. Мүнөө эдир һаалишад 14 үнеэдые һаанад. Тэдэнэй үдэртөө 110 килограмм һү тушаана. Үнеэн бүриһөө эгээ дүү хоёр 8 килограмм хүрэтэр һү һаалин болоно.

Нёдондо жэлдэ Далахайн дунда һургуулиие дүүргэжэ гараһан Туяна Махарова Любовь Бараева хоёр тус фермэ дээрэ хүдэлжэ байнхай. Тугалнуудаа 35—40 килограмм шэгнүүртэй болгоходоо, тугалшадта тушаадаг байгаа. Тэдэнэй а ж а л хэрэг тордиһогүй, аха нүхэдэй талаһаа туһа захяа хүртэдэг. Мүнөө Туяна Люба хоёр бүлэг үнеэдые абаад, һаажа байнад. Тэдэнэй абаһан бүлэг үнеэд эзэгүй хаягдашаһан, эхин түрүүнһээ һайнаар һаагдаагүй дээрэһээ, ехэ һү үгэнэгүй.

Һургуулиин һурагшадые ажалда хабаадалсуулхадаа, Ажалай Хүүлиин өһөөр сэлин түлбэри түлэхэ хэлсээ байгуулагдаа. 16 наһа хүрөөгүйшүүлдэ ажал КЗОТ-ой ямар гүримаар түлэгдэхэ тухай һургуулиин ажалай хэлсээ батаһан тухай колхозой профкомой түрүүлэгшэ Д. Д. Убушеев хэлээ һэн.

Мүн һурагшадай эрхим һайн ажаллаа һаань, колхозой правлени, партком, профком болон комсомолой комитет һурагшадта туристическэ путевконуудые түлбэригүйгөөр үгэхөөр хараалаад байһан тухай парткомой секретарь Б. Л. Молоосоев мэдүүлээ.

Харин зунай бэлшээриин үедэ ВЛКСМ-эй райком социалис мүрысөөнэй дүримүүдые гаргажа, мүрысөө эмхидхэхэ байгаа гэжэ эдир һаалишад дурадхал оруулаа һэн. Энээниие комсомолой райком хараадаа абаха бэзэ.

Ж. ЮБУХАЕВ.

ХҮН БА байгаали

«НОГООН НҮХЭРӨӨ» АЮУЛҺАА АБАРАЯ!

Манай республикада галай аюул жэл бүри дабтагдадаг гэээшэ. Байгшашье ондо ойн түймэр унтарааха шухала хэрэгтэ ажалшад хабаадаһан байха юм. Ой тайгада түрүүшын түймэр апрелиин 2-ой үдэр болоһон юм. Тиин үдэр хоногой үнгэрхэ тума бусад газарнуудта галай аюул үзэгдэжэ, майн хуушаар аяар 419 түймэр болоо гэһэн мэдээсэл хүн бүхэниие гайхуулаа. Байгша ондо 96 мянган гектарай ойн модон галай аюулда орожо, миин һалаа ха юм.

Республикын зарим районуудта мүнөөдэр хүрэтэр ой тайгада галай аюул үзэгдэһөөр. Ахын, Түнхэнэй районуудтал май һарын һүүлшын үдэрнүүдтэ ороһон хура бороо эндэхи тайгын галые унтарааһан байна.

Бусад нютагуудта түймэрэй гараха ушар үдэр бүри шахуу үзэгдэдэг болобо. Илангаяа суббото, амаралтын үдэрнүүдэй һүүлээр ойдо түймэр олошорно гэжэ тодоруулагдаа. Эндэ ой тайгада гараһан ажалшад эдеэ шанаһан галаа хүсэд унтараангүй хаяад ошоно ха юм. Байгша ондо ой тайгада болоһон 419 түймэрэй 403-ниинь хүнэй зэмээр гараһан байба.

Хабарай хагсуу сагта ой тайгада гараһан түймэрэй дийлэнхи олониинь республикын ажахынуудай хагдаяа галдаһан ушарһаа болоно. Республикын Министрнүүдэй Совет байгша оной майн 29-дэ абаһан тогтоол соогоо хагда галдахагүй гээд сэхэ хориһон гээшэ. Тииһээ тиитэрнь республикын зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энэ заабари дүүргээгүй.

Жэшээнь, Түнхэнэй районой Саянай совхозой директор В. Р. Сыденов холын бэлшээриин хагда галдаха гэһэн захиралта гаргаһан байгаа. Тиигэжэ холын бэлшээридэ малаа туужа гараһан малшад хагдаяа галдажа эхилээ ха. Тиигэжэ байһаар ойн захаар табиһан галайнь ошон модондо аһажа захалһан байгаа. Талаан болоходо, энэ тойрон шалгалта хэжэ ябаһан ойн ажахын хүдэлмэрилэгшэд түймэр унтаргаалсаа.

Мүн лэ иимэрхүү байдал Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой сабшалан, бэлшээри дээрэ үзэгдэһэн байба. Хагда галдагшадай гэмээр дүрбэ мянган гектарай ойн модон галай аюулда ороһон байна. Эндэ хэн зэмэтэйб, хэн харюусаха болоноб гэһэн асуудал гарана. Эндэ тус ажахын директор А. Н. Очировай үгэһэн захиралта хэн дүүргэжэ, эды шэнээн модо галай аюулда оруулаа гээшэб?

Мүн Тээдэ-Тайлсын лесхозой мэдэлэй Зүүн-Горхон шадар баһал түймэр боложо, ехэ хэмжээнэй м о д о н дүрэһэн байба. Эндэ Үдын совхозой (директорынь Ц. Ж. Шираб-доржиев) хүдэлмэришэд хагдаяа галдаһан байна. Эдэнэрэй гэмээр хэды ехэ модон галай аюулда ороо гэжэ һананат? Хориин районой Хүлэй, Анаагай, Хэжэнгын совхозуудай хүдэлмэришэд хагда галдажа байһаар мүн лэ ой тайгадаа ехэ хохидол хэһэн байха юм. Эдэнэрэй гэмээр Хориин, Доодо-Худанай, Сулхарын ой тайгын модон, ан гүрөөл галай аюулда ороо.

Дээрэ хэлэгдэһэн эдэ баримтануудые гэршэлһэн документнүүд Буряадай АССР-эй прокуратурада оруулагдажа, гэм зэмэ хэһэн хүтэлбэрилэгшэд, малшад хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха ёһотой. Тиихэдэ Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын мүрдэлгын албангай хүдэлмэрилэгшэд ойдо түймэр табиһан зонуудые тодоруулжа, элирүүлжэ гаргаба. Эдэнэр хэд бэ гэхэдэ, Баянголой совхозой А. В. Васильевай бригадын луговодууд Хунжалга гэжэ газарта хагда галдаһан байгаа. Эдэнэрэй гэмээр 108 гектарай модон дүрэжэ, энэнь мянга гаран түхэеригөөр сэгнэгдээ.

Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхозой хонишон Энкеевэй галдаһан хагданай галынь дүжэржэ, 1360 гектарай модон дүрөө гээшэ. Энэнь һалхитай үдэр ушаржа, галынь дээгүүр — модоной үзүүрээр дамжахадаа, хүсэгдэнгүй холо тарашаһан байгаа бшуу.

И и м э түймэр болоходоо, аюул ехэтэй байхаһаа гадна, хатаһан үндэр модон шатахадаа унтардаггүй, дүтэ тойронхи модонуудые дууһыень галдадаг гээшэ. Тиимэһээ үдхэн модотой газарта иимэ түймэр гарабал, тэрэниие түргэн саг соо сараха, унтарааханъ аргагүй хүшэр, хүндэ байдаг юм. Түргөөр тараһан энэ галые саг соонь обёоржо, парашютистнүүдые буулгахань мүн лэ хүндэ болодог. Юуб гэхэдэ, үдхэн утаан соо галай хаанаһаа эхилһыень тодоруулхань хүндэ байдаг гээд ойлгосотой ааб даа.

Сүхын ойн ажахыда дээгүүр, модоной үзүүрээр тараһан түймэртэ гурбан мянган гектарһаа дээшэ байгаалиин баялиг шатаһан байба. Энэ түймэр майн 16-да республика дотор эхилһэн шанга хии һалхитай үдэр болоһон байгаа. Сүхын ой тайгада болоһон түймэрэй аюулда тус ажахын гурбан хүдэлмэришэд орожо, амидыгаар шатаа. Эндэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Э. Х. Юндунов хагда галдажа байһаар, галаа алдаһан байгаа.

Республика дотор тохёолдоһон түймэрэй аюул һэргылхэ, тэрээнтэй тэмсэхэ ба эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри үнгэргэжэ байха тусхай комисси байгуулагдаа. Мүн «Бурятлесхоз», «Бурятмежхозлес» нэгэдэлнүүд, ойн түймэрые сараха Забайкалиин авиационно баазын хүдэлмэрилэгшэд хүбшэ тайгада гараһан түймэрые саг дарыдань унтарааажа байхаар уялгалагдаһан байха юм.

Ябаһан лэ газартаа галаа хүсэд унтарааха эрилтэ х ү н бүхэнэй урда табигдана.

В. НАГАЕВ,
республикын ойн ажахын нэгэдэлэй таһагые даагша.

ХОТО хүдөөгэй ҺОНИН

ХАНИ БАРИСААНДА ЗОРЮУЛАГДАА

Наһатын «Басагахан» гэһэн хүүгэдэй саад соо СССР-эй арадуудай хани барисаанай фестиваль һонирхолтойгоор үнгэргэгдэжэ, үхибүүдые, мүн ехэшүүлыешье ехэтэ баясуулһан байха юм. Үхибүүд хүүхэлдэйнүүдтэе СССР-эй арадуудай костюмуудые, союзна республиканууд тугуудые оёһон, буряад һэеы гэр, ород гэрхэнүүдые хээд, шэмэглэн гоёоһон байна. Эндэнь ород, буряад, бусадшье арадуудай онтохоной персонажнууд хабаадалсаа. Гадна саадай ажабайдал тухай тусхай газетэ, гаргагдаа, планшедүүд бэлдэгдээ һэн.

Районой пионернүүдэй байшангай үхибүүд, саадай үхибүүдтэ тусхай эмблемэ хэжэ, ехэ туһа хүргөө гэжэ эндэ онсолоё.

Һайндэр ехэл хүлгөөтэйгөөр, хүхюунээр, һанаанда хадуугдамаар үнгэрөө. Элдэбын хатар, наадан, дуу шуун, басни, шүлэгүүд олоор зэдэлһэн байха юм. Мүн олон янзын викторинэнүүд, конкурснууд үнгэргэгдөө.

Һайндэрэй сценариие хүүгэдэй саадай хүгжэмэй багша В. Байбородин бэлдэжэ, бэелүүлһэн байха юм. Мүн үхибүүдэй саадай хүмүүжүүлэгшэд, ба тэрэнэй туһалагшад, нэрлэбэл, Г. Цыбикова, Е. Норбутовская, Н. Кайгородова, В. Тыкшеева, Д. Замбалова гэгшэд оролдолго гаргажа, эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна.

Д. ДОРЖИЕВА.
Яруунын район.

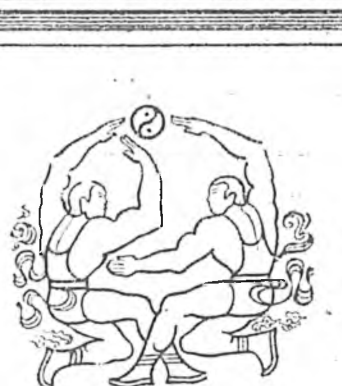
«МИНИИ УГ ГАРБАЛ»

Ехэ-Нугын дунда һургуули соо буряад искусство һайнаар мэдэгшэдэй дунда конкурс үнгэргэгдэжэ, олоной анхарал татаба. Конкурсдо Сэлэнгын, Ивалгын, Хяагтын районуудай һургуулинуудай һурагшад хабаадаһан байгаа.

Районой һургуулинуудай һурагшад айлшадаа буряад арадай хүндэмүүшэ ёһоор, сагаан эдеэгээр угтаһанай һүүлээр, «Арадай уран бүтээлнүүд» гэһэн түбтөө уриһан байна. Эндэ буряадуудай хэрэглэдэг урданай хэрэгсэлнүүдһээ эхилээд мүнөө үеын байдал хүрэтэр харуулһан зүйлнүүд айлшадта һайшаагдаа.

«Минии уг гарбал» гэһэн выставкэ одоошье һонирхогдохо ёһоороо һонирхогдоо. Эндэнь һурагшадай уран гараар бүтээгдэһэн планшедүүд болон элдэб олон шухаг документнүүд... Буряад арадай халуун эдеэн. Удаань Доодо-Ивалгын дунда һургуулиин һурагшадай бэлдэһэн хүүгэдэй табиһан концерт һайшаагдаа. Мүн Буряад арадай гоё һайхан хубсаһа үмдэһэн Алтайн дунда һургуулиин һурагшад Дарима Эрдынеева Ирина Цыденжапова хоёрой суглаарагшадай урда гаража ерэхэдэнь, альга ташалган замхабагүй. Тиихэдэ Ехэ-Нугын дунда һургуулиин һурагшад «Будамшууһаа» богони хэһэгүүдые гүйсэдхэһэн, нэгэдэхи классай һурагша Наташа Доржиева монгол арадай «Минии ав» гэһэн дуу шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ шадаа.

Е. АЛЕКСАНДРОВ.

СССР-эй 46-дахи ЧЕМПИОНАТ

ЕХЭ НААДАНАЙ УРДА Т

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө 46-дахи мүрысөөн үглөөдэр Буряад ороной ниислэл Улаан-Үдэ хотын Хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой (ЗММК) соёлой-спортын комплекс соо нээгдэхэнь. Энэ ехэ мүрысөөнэй түүхын хуудаһа ирахада, юһэн жэлэй урдатэ Совет ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө 37-дохи мүрысөөн манай республикада үнгэргэгдэһэн байхэ юм. Спортын энэ зүйлые хүгжөөлгэдэ Буряад ороной барилдаашадай яһала ехэ хубитала оруулһыень эдэ бүгэдэ элирхэйлэн гэршэлнэ бшуу.

Советскэ Союзай 143 бэлигтэй бэрхэ, гаһар хүсэтэй, онсо өөрын арга дүрэтэй барилдаашад сагаан Морин жэлдэ булган хиисхүүр малгайта Буряад орондомнай айлшалан мөрилбо. Эдэнэй 11-ниинь СССР-эй спортын габьяата мастернууд, 57-ниинь уласхоорондын классай СССР-эй спортын мастернууд, 75-ниинь СССР-эй спортын мастернууд юм. Олохон алдарта спортсменүүд—Олимпиин наадануудай, дэлхэйн ба Европын чемпионууд, тусхайлбал, Арсен Фадзаев (Ташкент), Санасар Оганисян (Москва), Давид Гобеджишвили (Тбилиси), дэлхэйн абсолютна чемпион Ахмед Атавов (Красноярск) болон бусад эдэнэй дунда бии.

35 барилдаашад—СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые, 38 атледүүд—«Динамо», бүлгэмэй Түбэй соведые, 45 бүхэшүүл—профсоюзуудай спортын бүлгэмые, хибэсэй 23 мастернууд «Трудовые резервы» бүлгэмые түлөөлхэ байна. СССР-эй габьята тренер Анатолий Алексеевич Белоглазов—«Динамо» бүлгэмэй, уласхоорондын классай спортын мастер Борис Георгиевич Базаев—СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй, СССР-эй габьята тренер Борис Андреевич Каргинов — «Трудовые резервы» бүлгэмэй, СССР-эй габьята тренер Николай Сергеевич Абубекиров профсоюзуудай спортын бүлгэмэй бүхэсоюзна соведэй суглуулагдамал командануудай ахамад тренернүүд юм.

Манай ороной элитэ мэдээжэ барилдаашад Олимпиин наадануудай гурба дахин чемпион Александр Медведь, Олимпиин наадануудай хоёр дахин чемпионууд Иван Ярыгин, Сослан Андиев, Леван Тедиашвили, Олимпиин наадануудай чемпионууд Роман Дмитриев, Павел Пинигин болон бусад тренернүүд, судьянар боложо, СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө 46-дахи мүрысөөндэ ерэхэ байна. Тиихэдэ бэлигтэй бэрхэ олон барилдаашадые һурган хүмүүжүүлһэн суута тренернүүд Д. Г. Миндиашвили, Г. И. Таропин, А. З. Д з г о е в болон бусад республикымнай ниислэл хотодо ерэжэ, залуу тренернүүд ба мэргэжэлтэдтэ туһатай заабари зүбшэл үгэхэ юм.

Хибэсэй ээзэд—Буряад ороной юһэн хүбүүд спортын элдэб бүлгэмүүдэй нэрэ хүндые хамгаалха. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ гурбан хүбүүд түрүүшынхеэ эгээл хүнгэн шэгнүүртэ барилдаанай хибэс дээрэ гаража, хабаяа туршаха. Эдэмнай спортын мастернууд Тумэн Жаргалов (Зэбсэгтэ Хүсэнүүд), Андрей Матюнов, Сырен-Доржи Халтанов (хоюулаа «Динамоһаа») гэгшэд болоно. 52 килограммай шэгнүүртэ—сэрэгэй алба хаагшад: спортын мастернууд Василий Миланханов, Виктор Монсонов, профсоюзуудай спортын бүлгэмэй тренер, уласхоорондын классай спортын мастер Сергей Замбалов, 62 килограммай шэгнүүртэ—спортын мастер, авиационно заводой слесарь Александр Бардаханов (профсоюзуудай спортын бүлгэм), 68 килограммай шэгнүүртэ—дэлхэйн чемпион СССР-эй спортын габьята мастер Борис Будаев (Зэбсэгтэ Хүсэнүүд), 130 хүрэтэр килограммай шэгнүүртэ спортын мастер Игорь Тютрин («Динамо») манай республикын нэрэ хүндые хамгаалха. Тэдэ эдэнэй хэндэ спортын зол хуби тудажа, СССР-эй чемпион болохо гү, али шангуудта хүртэхэ байһыень июниин 16-най үдэшэ, июниин 17-ной үглөөгүүр үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөнүүд харуулхал.

Спортын бүлгэмүүдэй суглуулагдамал командануүд манай республикын ниислэл хотодо ерэжэ, һорилго бэлэдхэлээ түгэсхэжэ байна. «Динамо» бүлгэмэй Түбэй Соведэй барилдаашад Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй спортын зал соо һорилго хэбэ. Түбэй соведэй ахамад тренер—СССР-эй габьята тренер, Олимпиин наадануудай чемпион, дэлхэйн гурба дахин чемпион, Европын хоёр дахин чемпион, СССР-эй спортын габьята мастер Анатолий Алексеевич Белоглазовтай уулзажа, хэдэн асуудалтайгаар хандабабди.

Асуудал: Ямар ушар шалтагаанһаа ээлжээтэ чемпионат манай республикада үнгэргэгдэхэнь гээшэб?

Харюу: Минии һанахада, спортын энэ зүйлэй үргэнөөр хүгжөөгдэжэ байдаг нютагуудта СССР-эй чемпионат эмхидхэгдэдэг. СССР-эй, Европын, дэлхэйн чемпионууд танайда хүмүүжүүлэгдээ. Энэ талаар Олег Алексеев, Борис Будаев, Сергей Замбалов, Николай Иванов болон бусадай нэрэнүүдые дурдалтай. Эдэмнай бултадаа манай Эхэ о р о н о й спортын нэрэ хүндые дээшэлүүлһэн хүбүүд ха юм даа.

Асуудал: СССР-эй чемпионат тухай юу хэлэхэбта?

Харюу: Улаан-Үдэдэ эхилхэеэ байһан мүрысөөндэ хабаадагшадай бүридэл шэгнүүр бүхэндэ тон жэгдэ байна. Тиимэһээ хибэс дээрэ ана-мана, тэнсүү шанга тэмсэлэй болохо байһаниинь элитэ. Нёдондоной дүнгүүдээр түрүүшын зургаан һуури эзэлэгшэд энэ жэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртөө һэн. Гомель хотодо үнгэргэгдэһэн шэлэн абалгын нааданда шалгараһан 6 барилдаашад мүн лэ оруулагдаа. Мүрысөөнэй дүнгүүдээр США-гай Сиэтл хотодо болохо һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлэй наадануудта, Японо үнгэргэгдэхэ дэлхэйн чемпионадта хабаадаха СССР-эй суглуулагдамал командануудай гэшүүд тодоруулагдаха юм.

Манай «Динамо» бүлгэмэй суглуулагдамал командаһаа спортын габьята мастернууд Эльмади Жабраилов, Владимир Модосян, Ахмед Атавов, Давид Гобеджишвили, уласхоорондын классай спортын мастернууд Владимир Тогузов, Михаил Кушнир, Багаутдин Умаханов, Артур Муталибов, Насыр Гаджиханов болон бусад өөһэд өөһэдынтөө шэгнүүрнүүдтэ амжалта туйлаха аргатай. Танай республикаһаа манай командын бүридэлдэ ородог Андрей Матюнов Доржи Халтанов хоёр гэр дээрээ бүхы арга хабаяа гаргаха ааб за гэжэ һананаб.

Асуудал: Сергей та хоёр эхир бэйнат. Өөһэдынгөө хубиин ажабайдал тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгыт.

Харюу: Би 1984 онһоо «Динамо» бүлгэмэй Түбэй соведэй ахамад тренерээр хүдэлнэб. Алла һамгамни спортын энэ бүлгэмдэ инструктор юм. Хоёр үхибүүдтэйбди: Наташа басагамнай 12-той, Алеша хүбүүмнай 9-тэй.

— Сергей тухай, тэрэнэй гэр бүлэ, ажал хэрэг тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Тэрэ Олимпиин наадануудай хоёр дахин, дэлхэйн 6 дахин, Европын 6 дахин чемпион болонхой. Мүнөө Сергей хэлсээнэй үндэһөөр США-гай Пенсильвани штадай Вайтхоу хотодохи Лихайн университедэй барилдаашадые һурган һорино. Тэрэнэй һамган Наталья Ермоленко гандболоор уласхоорондын классай спортын мастер юм. Залуушуулай дундаһаа дэлхэйн чемпионка. Тэдэ хоёр үхибүүдтэй: Юля басаганиинь 6-тай, Сережа хүбүүниинь 3-тай. Гадна Сергей дүрэ буляалдалгын барилдаагаар США-... лагдамал коман... тант юм. Хоёр жэ... дэ, Сергей Барсе... хо Олимпиин наа... баадаха хараа ... бодото дээрэ ... байһые саг харуу... гээд Анатоли... хөөрөөгөө түгэсхэб...

Энэ ехэ мүрысөө... харуулхаа түбэй г... тусхайлбал, «Прав... ская жизнь», ... спорт» газетэнүүд... юэна телевидени б... гой корреспондент... республикын ниисл... бэ. Буряад ороной... жанска газетэнүүд, ... болон радио дүрэ бу... гын барилдаагаар С... чемпионат дээрэһээ ... нуудые толилхо, ... нуудые хэхэ байна.

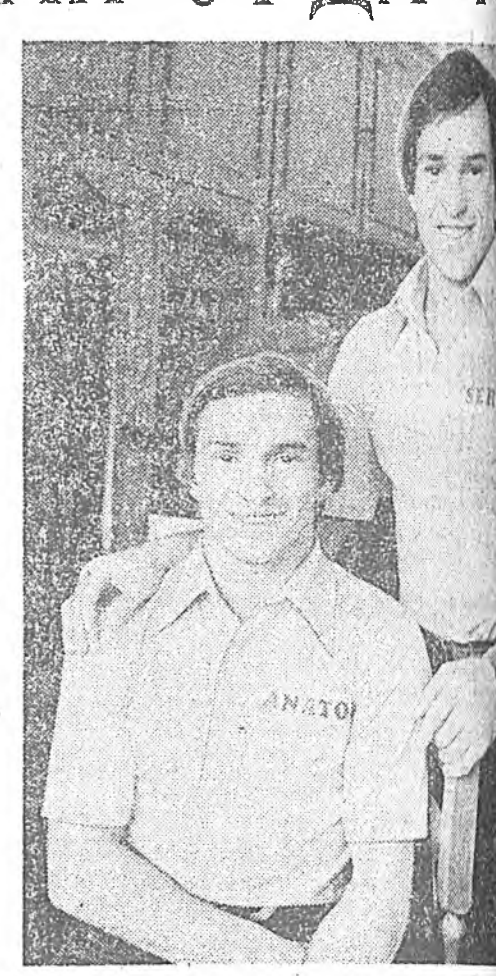
Манай республи... эмхинүүд, спортын б... болон клубууд, пре... нууд тусхай шангуу... хо юм. Эдэ шангуу... хүсэтэй, гоё һайхан ар... тэй атледүүдтэ барил...

...Эмхидхэлэй хүдэл... гэсхэхы шатадаа ... хи чемпионадай ... лон һүлдэ тэмдэгүү... дэ. Уран зураашан ... Батуев мүрысөөнэй ... зураһан байна.

Мүрысөөнэй совет... рамма үргэн ехэ, һон... байха юм. СССР-эй түрү... ри эзэлхын түлөө мүр... үедэ спортивна лотере... дагдаха.

Уласхоорондын ... судья И. М. Токмаков (... ва) мүрысөөнэй ахам... дьягаар, уласхоорондын ... гориин судья М. А. ... вич (Минск) мүрысөөн... мэд секретарьяар ...

Б-М. ЖИ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... барилдаашад Анатоли... Сергей Белоглазовууд ... ТАСС-ай фотохр...

Спорт

ТОБШОХОНООР

ҺУР ХАРБАЛГА. «Гран-при» шанда хүртэхын түлөө һур харбалгаар уласхоорондын мүрысөөн Италиин ниислэл — Рим хотодо дүүрэбэ. Арба гаран ороной 120 шахуу бэлигтэй бэрхэ мэргэшүүл энэ заншалта мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа.

СССР-эй залуушуулай суглуулагдамал команда манай ороной спортын нэрэ хүндые хамгаалба. Нютагаймнай хүбүүн — Улаан-Үдын 7-дохи СПТУ-гай һурагша, уласхоорондын классай спортын мастер Валерий Лысенко ороной суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдаба.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр СССР-эй залуу харбагшад командаараа түрүү һуури эзэлээ. Хубиин тоосоогоор Валерий Лысенко 322 очко тудажа, дүрбэдэхи һуурида гараба.

ГИИР ҮРГЭЛГЭ. Спортын нэгэ зүйлөөр СССР-эй Кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Омск хотодо болобо. Загарайн районой Шэнэ-Бэрээнэй элүүржүүлгын физкультурын методист, спортын мастер Сергей Леонов 80 килограммай шэгнүүртэ мүрысэхэдөө, хоёрдохи жэлээ удаа дараалан СССР-эй Кубогта хүртэбэ! Тиихэдээ тэрэ хоёр пүүдэй хоёр гиирые 77 дахин үргэжэ, толотомо амжалта туйлаһан байгаа. Гусиноозёрск хотын врач Зоригто Намсараев 60 килограммай шэгнүүртэ долоодохи һуурида гараа.

Энэнь манай республикын атледүүдтэ шанга шалгалта болоһон байха юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэ жэл манай гиир үргэлгын спортдо дурагайшуулда ёһотойл һайндэр болохоор хүлеэгдэнэ. Гиир үргэлгөөр РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн сентябрьда Гусиноозерскдо, һүүлээрнь СССР-эй чемпионат Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэхэ.

БОКС. Советскэ Союзай Герой В. А. Борисевичэй дурасхаалда зорюулагдаха, боксоор бүхэсоюзна заншалта мүрысөөн Красноярск хотодо үнгэргэгдэдэг юм.

Буряадай багшанарай институдай студент Сергей Павлов 60 килограммай шэгнүүртэ тулалдахадаа, илалта туйлаба.

Улаан-Үдын 11-дэхи СПТУ-гай һурагша Артур Банзаракцаев хүнгэншэг шэгнүүртэ мүнгэн медаляар шагнагдаа. Багшанарай институдай студентнэр Цыден Батуев, Чингис Дашиев, хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер Олег Иванов гэгшэд бронзо медальнуудта хүртэһэн байха юм.

Ж. БАТОМУНКУЕВ.

ХЭДЫНЬ ЭРХИМЛЭХЭБ?

Ленинэй ордено локомотив-вагон заһабарилгын заводой шатарай клуб соо Советскэ Союзай Герой Вакаринай дурасхаалай шанда хүртэхын түлөө боложо байһан наадан юһэдэхи уулзалга үнгэрбэ.

Долоодохи уулзалгада Александр Капитонов Анатолий Раднаевые, Анатолий Рушаков Михаил Леоновые, Константин Балханов Алексей Шагжиевые шүүһэн, Сергей Прутовой Игорь Брылев, Тимур Иванов Владимир Капитонов гэгшэд тэнсэһэн байба.

Мүн наймадахи нааданда Константин Балханов Михаил Леоновые, Владимир Агафонов Сергей Пурбуевые шүүһэн, бусад шатаршадынь—А. Капитонов—А. Рушаков, А. Шагжиев—В. Капитонов гэгшэд тэнсэһэн байха юм.

Нааданай дүүрэхэ тээшээ дүтэлхэ бүри эрхимлэжэ гарахаяа эрмэлзэһэн шатаршад олон болобо. Эндэ юһэдэхи нааданда А. Шагжиев А. Капитоновые шүүһэн, харин В. Агафонов—Т. Иванов хоёр тэнсэһэн байба.

Юһэдэхи уулзалгын удаа 7-һоо 6,5 очкотой Владимир Агафонов түрүүлжэ эхилбэ. Мүнөө 5,5 очкотой Игорь Брылев, Владимир Капитонов гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлнэ.

Хоёрдохи бүлэгтэ наадагшад соохоо Павел Игнатенко, Вадим Максимов, Михаил Бордонов гэгшэд юһэнһөө 6,5 очкотой эрхимлэжэ ябана.

Л. ГАРМАЕВА,
мүрысөөнэй судья.

ПРАВДА БУРЯТИИ мүнөөдэрэй номерто

«КПСС-эй XXVIII съездын делегадай үгэ» гэһэн ниитэ гаршагаар мүнөөдэрэй номер эхилнэ. Энэ удаа республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов анкетын асуудалнуудта харюусана.

Газетын нэгэдэхи хуудаһанда РСФСР-эй Арадай депутадуудай нэгэдэхи съездын хүдэлмэри, СССР-эй тэрясшадай учредительнэ съезд, союзна республикануудай, КПСС-эй обкомууд, крайкомуудай секретарьнарай КПСС-эй ЦК-да болоһон зүблөөн, Эстонидо, Таджикистанда болож байһан үйлэ хэрэгүүд тухай ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүд үгтэбэ.

Политическэ гэгээрэлэй байшангай ниитэ-политическэ түбтэ болоһон уулзалга дээрэ олондо мэдээсэл дамжуулдаг хэрэгсэлнүүдэй ажал ябуулга тухай ажалшадай асуудалнууд журналист А. Климовэй материалай үндэһэ һуури болобо. Уншагшадтай, харагшадтай уулзалгада республикын газетэнүүдэй, радио болон телевидениин, Буряадай номой хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд, СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүд хабаадалсаһан байна.

«Партийна ажабайдал: эхин организациин хэрэгүүд» гэһэн ниитэ гаршаг доро А. Гомбоевой «Шанарай түлөө оролдон» гэһэн гаршагтай корреспонденци дотор Баунтын коопзверопромхозой Багдаринай шубуунай фабрикын коммунистнуудай ажал хэрэгүүд тухай хэлэгдэнэ.

Кичерэ, Уоян, Ангой, Янчукан... энэ зэрэг нэрэнүүдээр БАМ-ай Буряадай участогай станцинууд нэрлэгдэһэн гээшэ. Станцинууд хоорондоо адли бэшэ. Юуб гэхэдэ, тэдэниие ондо ондоо союзна республиканудай түлөөлэгшэд бариһан ха юм. Адли юумэниинь гэхэдэ, социальна талаар шиидхэгдээгүй асуудалнууд болоно. БАМ-ай ямаршье участогта буугаад хараа һаатнай, станци бүхэн адли «үбшэнтэй». Уоян станци шэлэбэб: юуб гэхэдэ, энэ намда дүтэ, хэмжээгээрээ ехэ, социальна шиидхэгдээгүй асуудалнууд эндэ илангаяа эли, — гэжэ газетын БАМ-да байдаг корреспондент Д. Коркин бэшэнэ. Энэнь газетын хоёрдохи хуудаһанда үгтэнэ.

Сэнхир экран

СРЕДА, 13
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.30—Жэлэй дүрбэн сэг. Июнь. 10.30—«Больница на окраине города»—20 серитэй уран һайханай фильм. 16-дахи сери. 11.30—«За чертой прибоя»—баримтата фильм. 12.30—«Дэлхэйе тойрон»—альманах. 13.30—Время. 17.30—Время. 18.00—Хүүгэдтэ дамжуулга. 19.00—Залуушуулай хоорнуудай концерт. 19.45—Радио ба тележурналист Юрий Фокиной зохёохы ажал ябуулга тухай очерк. 20.20—Удмуртын АССР-эй Гүрэнэй дуу, хатарай ансамблиин концерт. 21.00—«Больница на окраине города»—20 серитэй уран һайханай фильм. 17-дохи, 18-дахи сери. 23.00—Время. 23.30—Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд. 23.35—Россиин партийна конференциие угтуулан. 01.05—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА
МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Футболоор дэлхэйн чемпионат. Бельгиин ба Урда Корейн суглуу... мал командануд. 10.1... болоор дэлхэйн чем... Голландиин ба Египе... луулагдамал коман... 11.15—Мультфильм. ... «Расмус-бродяга» — ... фильм. 2-дохи сери. ... Кусководохи ород... лефестиваль. 13.25—... ственная граница»—теле... 5-дахи фильм. «Год ... дохи сери. УЛААН-ҮДЭ... —Киноочерк. 17.50—... Үдын хореографическ... щи дүүргэгшэдэй ойн ... концерт. 19.10—Байгал... —ЛВРЗ-гэй Соёлой ба... кын байшангай хүүгэд... дуулаха. 20.05—Дүрэ б... далгын барилдаагаар С... 46-дахи чемпионадта... Хүдөө ажахын институт... туриентнүүдтэ соносхол... СКВА. 21.00—«Амгалан... согты, багашуул» 21... дээсэлэй программа. ... Футболоор дэлхэйн ч... нат. Уругвайн ба И... суглуулагдамал коман... 02.00—Мэдээсэлэй ... мын үргэлжэлэл.

ҺУЛАГҮЙХЭН ҺАЛХИТАЙ БАЙБА

Үнгэржэ байһан июнь һарын хоёрдохи долоон хоногой туршада республика дотор урда жэлнүүдэйхиһээ һэрюун, хүйтэн үдэрнүүд үзэгдэбэ. Тиигэжэ зарим нютагуудай набтар газарнуудта хюруу унаһан, үдэртөө шангаар һалхиһан байха юм. Хагсуу, хүйтэн үдэрнүүдэй болоходо, ниитын һүрэг мал бэлшээхэдэ хүндэ хүшэр болоһон, мүн сабшалан, бэлшээриншье ногоон муугаар ургаһан байха юм.

Долоон хоногой туршада республикын хойто, зүүн-хойто болон зарим урда районуудта а а д а р бороо орожо, тала дайдада амисхал оруулхаһаа гадна, Сэлэнгэ мүрэнэй, Сүхэ, Витим голнуудай уһан эхиндээ нэмэжэ захалаа.

Мүнөө республикын хүбшэ тайгада хуурай, ган гасууртай байһан зандаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ республика дотор сагай уларил балай хүбилхэгүй, баһал һалхитай, хура бороогүй үдэрнүүд болохоор хүлеэгдэнэ. Харин долоон хоногой һүүлшын үдэрнүүдтэ баруун-урда зүгэй нютагуудаар бага зэргээр хура бороо орохо, заримдаа шангаар һалхилжа, аадарлахаар багсаагдана. Үдэртөө бүгшэм, халуун боложо эхилһэн аад, долоон хоногой һүүл тээ бага зэргэ хүйтэрхэ ха гэжэ хүлеэгдэнэ.

В. БРЮХАНОВА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин таһагые даагша.

Кино, театрнуудта

Театр оперы и балета
Гастроли Красноярского театра муз. комедии. «Дачный роман»— в 19.
«Дружба»
«На златом крыльце сидели...» — в 10, «Черная роза — эмблема печали, красная роза — эмблема любви» (2 с.)— в 15, 20-50, «В городе Сочи темные ночи» (2 с.)— в 12, 18-10.
«Прогресс»
Красный зал —«Авария»— дочь мента»— в 9-30, 11-30, 13-30, 15-30, 17-30, 19-30, 21-30.
Зеленый зал —«Имя розы» (2 с.)— в 10, 12-40, 15-20, 18-10, 20-40.
«Родина»
Мультфильмы — в 10, 16-40, «Ситара» (2 с.)— в 11-20, 14. 18-10, 20-50.
«Октябрь»
«Да здравствует Серваці!»— в 9-40, 14, «В городе Со... ные ночи» (2 с.)— в 1... 30, 18-10, 20-30.
«Восток»
«Морской бой»— в 15... рем Степана Гусляк... 17, 19, 21.
«Байкал»
«Гарем Степана Гусл... в 18-30, 20-30.
«Аршан»
«Стеклянный лабиринт» 21.
«Зелёный»
«Налево от лифта»...
ДК «Текстильщик»
«Под принуждением» 20.

Редакторай орло...
Ц. Б. ЦЫРЕНДОР...

НАШ АДРЕС: 670000, УЛАН-УДЭ ул. Каландаришвили, 23.

Телефоны редакции: редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76; отделы: партийной жизни и пропаганды—2-60-91, 2-56-23; промышленности и строительства—2-61-35, агропромышленный—2-64-36, 2-63-86; советского строительства и быта—2-69-58; культуры и школ—2-60-21, 2-57-63; информации—2-34-05; переводов—2-54-93; писем и селькоров—2-67-81; корректорская—2-33-61; выпускающие—2-35-95; собственные корреспонденты: п. Баргузин—91-1-44, г. Северобайкальск—35-73, п. Хоринск—55-6-99, г. Закаменск—31-61, п. Кырен—91-9-79, п. Агинское—3-40-69. Директор издательства—2-37-32, бухгалтерия—2-33-77, вахта—2-56-62.

Газета выходит 300 раз в год. Объем 2 п. л. Индекс подписки газеты 50901.

Газета отпечатана республиканской типографией Госкомиздата Бурятской АССР. Директор 2-40-43. Н-003401. Заказ 135.